

Het is ongeveer 6 jaar geleden dat ik iets moest voorbereiden over jodendom en dat ik ook iets wilde vertellen over Israël en de Palestijnen. Zoals wel vaker was mijn eerste stap eens te gaan kijken in de bibliotheek. Met vier boeken ging ik naar huis. Eén boek maakte een grote indruk op mij. Ik zag kaarten van het Israël van voor 1948, met stipjes die vernietigde Palestijnse plaatsen voorstelden. Ik zag kaarten van de watervoorziening in Israël en las hoe Arabische plaatsen in Israël verstoken waren van waterleiding. Ik las over land dat in beslag werd genomen zonder enige compensatie.

Door dat boek ik kreeg een totaal ander beeld van Israël dan ik tot dan toe had. Als je tegen de vijftig bent, verwacht je over het algemeen niet dat je over een onderwerp je standpunt volledig moet herzien. Wat Israël betreft moet ik zeggen: ik ben van mijn geloof gevallen. Nadat ik alle verschrikkingen die het zionisme gebracht heeft onder ogen heb gezien, kan ik de staat Israël niet meer zien als een teken van Gods trouw, zoals dat in een kerkelijk rapport werd omschreven. Ik kan die jonge geschiedenis van de staat Israël niet meer zien vanuit het geloof: hoe bestaat het, de joden waren verspreid over de hele aarde en ze keerden terug naar het beloofde land – zoals de profeten in de Bijbel hadden aangekondigd.

*hoe komt het dat
bepaalde
informatie niet
doordringt in het
Westen?*

Vorig jaar las ik naar aanleiding van een studiedag nog een aantal boeken over Israël. Sindsdien vraag ik mij verbijsterd af: hoe komt het dat bepaalde informatie niet doordringt in het Westen?

En: als we kritischer gaan staan tegenover Israël betekent dat dan dat christenen eveneens theologisch een aantal standpunten moeten herzien? In het onderstaande wil ik kort een aantal zaken op een rijtje zetten. Om het verwijt dat mijn betoog eenzijdig is maar bij voorbaat te ontzenuwen: als er in het onderstaande onjuistheden staan, dan hoor ik het graag. Als de hoofdlijnen van mijn betoog juist zijn, dan lijken mij de conclusies die ik trek zo goed als onvermijdelijk.

gebouwen, die vernield worden
huizen, die niet gebouwd mogen worden

In de film *Promises* is Faraj op bezoek bij zijn grootmoeder. In zijn handen heeft hij de eigendomspapieren van het land waar zijn

grootmoeder is opgegroeid. Hij laat de papieren door zijn vingers glijden: 1931, 1942.... In 1948 heeft oma echter moeten vluchten. Het was vluchten of hetzelfde lot ondergaan als de inwoners van Deir Yasin. Enkelen van dat dorp hadden kunnen vluchten – de rest werd afgemaakt.

Wat overgebleven is van het huis van Farajs grootmoeder is een ruïne. Op de bewuste plek wijst oma de huizen van andere familieleden aan: dat is het huis van Isa, en dat huis werd bewoond door... Al het land dat hier omheen ligt was van ons. Faraj trapt boos op een steen met een geschilderde Davidster. Oma neemt tijd om te bidden en haar leven in de handen van Allah te leggen. Faraj krijgt de sleutel van het huis waar oma eens ingewoond heeft. Die sleutel moet hij goed bewaren. Faraj bekijkt de sleutel en denkt na over alles wat verloren is gegaan.

In 1948 zijn naar schatting 750.000 mensen uit hun huizen verdreven en werden minstens 418 Palestijnse dorpen vernietigd. Israël heeft de verantwoordelijkheid voor deze misdaden nooit op zich genomen.

Palestijnen zijn nooit schade-loosgesteld.

*soms zijn de huizen die
gesloopt worden ouder
dan de staat Israël*

Dat is ruim zestig jaar geleden gebeurd.

Het probleem is echter dat er op bepaalde punten sprake is van continuïteit.

Tijdens de zesdaagse oorlog in 1967, gaf een Israëlische legereenheid opdracht aan de inwoners van Beit Mirsim om hun huizen te verlaten. De inwoners waren al de helft van hun land kwijtgeraakt in de oorlog van 1948. De inwoners weigerden, maar moesten uiteindelijk toch toezien hoe hun prachtige huizen van natuursteen met boogmotieven in een paar uur tijd werden vernietigd door het Israëlische leger. Volgens het toegevoegde protocol I van de Conventies van Genève is het verboden om bezittingen van de vijand zo maar te vernietigen, behalve als deze bezittingen een aantoonbaar militair nut hebben.¹ In 1967 vluchtten meer dan 300.000 Palestijnen uit de West Bank als gevolg van beschietingen en vernielingen.

Nog steeds worden in Israël huizen van niet-joden gesloopt. Soms zijn deze huizen ouder dan de staat Israël. Er is niets aan te doen. Als de staat Israël besluit je huis te vernietigen, dan sta je machteloos.

---

¹ Het verhaal en de verwijzing zijn terug te vinden op <http://www.crimesofwar.org> onder *Property: Civilian, Destruction of*

Trees Kosterman is getrouwd met een Palestijnse man en woont in Sakhnin in Galilea, een arabisch dorp van 25000 inwoners. Ze vertelt dat hun huis gebouwd is op het land van de familie van haar man Ari. Toen ze wilden uitbreiden bleek dat, zonder dat zij het zelf wisten, al hun niet bebouwde land aan de naburige joodse nederzetting Misgar was toegewezen. Toen ze eens een paar dagen weg waren geweest bleek dat tijdens hun afwezigheid de gemeentegrens was verlegd. Hun huis bleek nu te staan buiten het gebied, dat met huizen bebouwd mocht worden. Ze kregen een ‘demolition-order’, een bevel tot afbraak. Zo’n bevel luidt: ‘Breek je huis af in 72 uur. Als je het niet zelf doet, doen wij het, maar dan moet je als huisbezitter wel de bulldozer betalen.’

Trees: ‘Maar wij en andere Palestijnen hebben geen plaats om naar toe te gaan. Als we ons huis niet afbreken of als we zelf iets gaan bouwen, dan worden we beboet en de mannen moeten de gevangenis in als ze de boete niet willen of kunnen betalen.’ Ook Trees’ man heeft herhaaldelijk in de gevangenis gezeten. Ze hebben lang strijd gevoerd en in een caravan gewoond. Hun huis staat er nog wel, maar wordt nog steeds met afbraak bedreigd. Ze leeft in een voortdurende spanning om haar huis en de grond waar het op staat...²

Het volgende is een verhaal uit 2004 en speelt zich af in de Negev woestijn. Abu Dari is een man met treurige donkere ogen in een verweerd gezicht. Hij handelt in bouwmaterialen en toont me zijn opslagplaats... Abu Dari

---

² Riet Bons-Storm, *Vertel onze verhalen verder*, 30,31

heeft goed geboerd, vindt hij zelf. Hij is heel populair bij de andere bedoeïenen, maar ook bij de inwoners van de nabijgelegen joodse steden. Abu Dari heeft zijn bedrijf officieel ingeschreven en draagt belasting en sociale lasten af. Hij moest een bedrijfslening sluiten, die hij iedere maand op tijd aflost. Het gaat zelfs zo goed met de zaak dat Abu Dari twee jongens in dienst nam om het zware sjouwwerk van hem over te nemen. Tot voor kort zag Abu Dari's toekomst er inderdaad heel rooskleurig uit, maar nu is dat in een klap veranderd. Hij wijst naar de enorme puinhoop voor zijn winkeltje. 'Dit was gisteren nog de kruidenierswinkel van mijn buurman. Rond het middaguur kwamen hier ineens soldaten en politieagenten met bulldozers. Een gevechtshelikopter van het leger hield de zaak vanuit de lucht in de gaten. Binnen een uur hadden die bulldozers het winkeltje platgewalst'. Het was het enige levensmiddelen bedrijfje in

Bire'm, verwoest dorp in Noord Israël

Het leger gaf in 1949 het advies aan de bewoners om vanwege mogelijke aanvallen vanuit Libanon hun huizen tijdelijk te verlaten. Als de rust was wedergekeerd mochten ze terugkeren. De terugkeer werd echter later door de overheid verhinderd. Het Israëliësch Hooggerechtshof was gevoelig voor de bezwaren van de oorspronkelijke bewoners. Vlak voor de definitieve uitspraak van het Hooggerechtshof werden alle gebouwen van Bire'm door het leger opgeblazen. Hoewel er nog steeds mensen in leven zijn die in het dorp destijds geleefd hebben, geven borden aan dat het gaat om een ruïne uit de 9^e eeuw. Dergelijke vormen van negationisme zijn in Israël wijd verbreid.

de wijde omtrek en de inwoners van Abu Tlul zullen nu vele kilometers moeten reizen om wat groente, fruit en grutterswaren te kopen. En morgen is het winkeltje van Abu Dari aan de beurt om gesloopt te worden. Dat heeft de politie hem verzekerd.

Abu Dari: ‘Dat ze me dit aandoen. Ik ga financieel te gronde en drie mensen worden werkeloos als ik mijn bedrijf moet sluiten. Het is de derde keer dat mijn bedrijf door de overheid wordt vernield’³

*het is de derde keer
dat mijn bedrijf
door de overheid
wordt vernield*

Susan Nathan maakte de *Aliya* naar Israël: dat wil zeggen ze maakte gebruik van het recht dat iedere jood in de wereld heeft om zich in Israël te vestigen. Ze kreeg direct een goede baan en had snel een vriendenkring. Toch had ze snel het gevoel dat er iets niet klopte. Drie jaar later deed ze een ongebruikelijke stap. Ze ging zich vestigen in een Arabische stad in Galilea: Tamra. Daar ontdekte ze de ‘andere kant van Israël’. Dr. Asad Ghanem

vertelde haar een verhaal dat ze nog niet kende:

In Tamra staan 150 huizen op de nominatie om te worden afgebroken. Als het hun uitkomt komt de politie bij het kriecken van de dag in een Arabische plaats om met bulldozers de illegale bebouwing met de grond gelijk te maken. Bij dit soort acties zijn vaak huizen van vier verdiepingen betrokken, wat betekent dat vele honderden mensen – tientallen families – in één klap dakloos worden gemaakt.

Er kan geen twijfel over bestaan dat de grond waarop het huis van de Ghanems staat al generaties lang van zijn familie is. Vanuit de salon zijn de oude stenen fundamente te zien van het huis van zijn grootouders. Enkele jaren geleden, toen hij zelf kinderen kreeg had hij besloten dat hij en zijn vrouw Ahlam niet langer in het huis van zijn ouders konden blijven wonen. Ze zouden iets nieuws bouwen op het enige stukje land dat de familie nog bezat. De autoriteiten weigerden hem echter een bouwvergunning te verlenen. Het kwam er in feite op

---

³ Simone Korkus in Knack 29 september 2004, 106,107.

neer dat hij en zijn vrouw en tienduizenden andere Arabische families met hen, als criminelen werden aangemerkt en sindsdien met de regelmaat van de klok aanzienlijke boetes moeten betalen – soms oplopend tot 22.000 €. Dit was de enige manier om te voorkomen dat hun huis zou worden afgebroken. Hun leven wordt grotendeels beheerst door een aaneenschakeling van betalingen aan de staat om de vernietiging van alles wat ze lief is te voorkomen.⁴

Hoe moeilijk het is om als niet-jood een huis te bouwen dat naar je zin is bewijst het verhaal van Fathi en Nawal Mahameed.⁵

Fathi is bouwvakker en heeft vele huizen gebouwd in Katzir, een mitzpe. Fathi staat goed bekend bij de lokale gemeenschap en beslist dat hij daar ook graag zou willen wonen. Hij meldt zich aan en krijgt dan te horen: ‘meneer, u weet toch dat Katzir alleen voor joden bestemd is en u bent Arabier.’ Dit is natuurlijk een openlijk racistische verklaring. Om het racisme te bewijzen werd besloten een jood, Uri Davis, voor Fathi het huis te laten kopen. In korte tijd had Uri Davis alle formaliteiten voor elkaar. Fathi begon enthousiast aan zijn huis te bouwen. Toen het huis klaar was betrok Uri Davis het huis om vervolgens de sleutel aan Fathi en zijn vrouw te overhandigen. De Mitzpe Katzir begon gelijk een proces. Na tien jaar is er nog niet veel bereikt. Het huis wordt wekelijks bewoond door Uri Davis, omdat het anders gesloopt zou worden. Zo gaat dat in Israël. Er is echter wel een uitspraak van het hooggerechtshof dat Katzir aanvragen van niet-joden om zich daar te vestigen in overweging zou moeten nemen. Maar Katzir laat dat voor wat het is.

*Meneer, u weet
toch dat ons
dorp alleen
voor joden
bestemd is?*

In Israël hebben joden niet dezelfde rechten als arabieren, maar discriminatie is over het algemeen meer verhuld dan destijds in Zuid-Afrika. In sommige opzichten is de situatie echter slechter dan destijds in Zuid Afrika. In Zuid-Afrika was ten tijde van de Apartheid 87% van de

---

⁴ Susan Nathan, *De andere kant van Israël*, 65,66

⁵ Dit verhaal is te vinden in Susan Nathan, *de andere kant*, 179-184

grond bestemd voor blanken. In Israël is 93% van de grond bestemd voor joden⁶. De staat is hier niet direct voor verantwoordelijk, maar de joodse instellingen: het Joods Nationaal Fonds en het Joods Agentschap die alleen voor joden werken. Evenzo bepalen de joodse coöperatieve verenigingen, de mitzpim, de mosjavim en de kibboetsim eenvoudig dat je als niet-jood je bij hen niet mag vestigen.

Een andere manier, waarop mensen verdreven worden van hun oorspronkelijke grond is de maatregel om het bewonerstatuut in te trekken van Palestijnse bewoners van Oost-Jeruzalem, die meer dan zeven jaar daar niet gewoond hebben. In 2006 verloren op deze manier 1360 Palestijnse bewoners van Oost-Jeruzalem hun statuut. Sinds 2003 krijgen echtgenoten uit de Palestijnse gebieden geen permanente verblijfsvergunning meer voor Jeruzalem. Uiteraard zijn dergelijke maatregelen niet van toepassing voor Joodse Israëliërs.⁷ Concreet betekenen deze maatregelen, dat het voor echtparen soms de beste keuze is om gescheiden te gaan wonen, omdat er anders een inkomen wegvalt of bijv. noodzakelijke medische verzorging niet meer mogelijk is. Het gaat heel ver als een overheid gevoelloos is ten opzichte van het leed dat families in dit opzicht wordt aangedaan.

gestolen land

Een onschuldig bericht in het MO-magazine.

De locoburgemeester Wajih Qawwas van Qalqilya is een zachtmoedig mens. De echte burgemeester van zijn plaats moet tot 2016 zitten. Hij zelf was 2 jaar in de gevangenis, omdat ze dachten dat hij voor Hamas was. Hij lacht: 'ik heb helemaal niets te maken met Hamas'.

Hij verklaart:

---

⁶ Susan Nathan, *de andere kant*, 177

⁷[http://www.mo.be/index.php?id=63&tx_uwnews_pi2\[art_id\]=22390&cHash=eea b571cf4](http://www.mo.be/index.php?id=63&tx_uwnews_pi2[art_id]=22390&cHash=eea b571cf4)

"We hebben geen grote problemen in Qalqilya, binnen de stadsmuren verloopt alles perfect. We kunnen echter niets uitvoeren buiten de stadsmuren: dan hebben we toestemming nodig van de Israëli's en er is geen directe communicatie tussen onze gemeenteraad en hun autoriteiten."

"We hadden drie belangrijke bronnen van inkomsten: Qalqilya was een belangrijk commercieel centrum, nu is het gesloten. Niemand kan nog binnenkomen of buitengaan. Landbouw was heel belangrijk, maar het grootste deel van de velden zijn nu door Israël in beslag genomen. Ten laatste waren er veel inwoners die dagelijks in Israël gingen werken: het waren er 13.000, nu minder dan 1000. Voor de muur was Qalqilya het economische hart van de regio. Het schepte een band tussen Palestijnen en Israëli's."

"Ik wil van Qalqilya een exporthaven maken van landbouwproducten naar de wereld. Naar de Arabische wereld, naar Europa. Qalqilya is een landbouwstad, er is geen industrie. Nu zijn er geen velden meer, maar de mensen van Qalqilya maken serres in hun tuinen. Het rendement van de serres is opvallend hoog, dus die producten exporteren we."⁸

Er is veel dat deze verklaring opmerkelijk maakt. Masri vertelt dat Qalqilya drie inkomstenbronnen heeft verloren, maar hij blijft optimistisch. Het doet een beetje denken aan de manier waarop men vroeger

in de communistische landen een rooskleurig beeld schiep van de situatie om niet in moeilijkheden te komen. Over de muur die het leven totaal ontregelt zullen we het later hebben. Het meest opmerkelijk in het citaat is dat zonder toelichting wordt opgemerkt dat het land, dat een belangrijke inkomstenbron vormde, voor een groot deel in beslag is genomen. Het wordt terloops genoemd, omdat het een algemeen gangbare praktijk is in Israël. Als je als niet-jood land bezit kun je het kwijt raken.

*Als je land
bezit kun je
het kwijt
raken*

Susan Nathan vertelt het verhaal van Ali Diab⁹, een man uit een welgestelde familie, die de schriftelijke eigendomsverklaring van uitgestrekte landerijen rond Tamra in bezit heeft.

Ali Diab heeft geluk gehad, want hij heeft nog ruim 1 hectare van het oorspronkelijke land in zijn bezit. Anderen zijn in 1948 alles kwijt

---

⁸ terug te vinden op www.mo.be onder archief, Israël, 26 november 2008

⁹ Susan Nathan, *de andere kant*, 185-190

geraakt.

Het Joods Nationaal Fonds heeft Ali verboden zijn land voor zakelijke doeleinden te gebruiken, maar hij moet er wel iets mee doen, omdat het anders onteigend wordt. Een zeer merkwaardige situatie: je mag je land niet bebouwen. En als je dat nalaat, dan verlies je je land.

Ali heeft er olijfbomen geplant en een schuur neergezet, voor opslag en andere doeleinden. Ali is al land kwijt geraakt. Aan de hand van luchtfoto's probeerde het Joods Nationaal Fonds (JNF) aan te tonen dat hij zijn land onvoldoende bewerkte. Als gevolg hiervan werd zijn meest vruchtbare grond in beslag genomen en met naaldbomen beplant. Op alle mogelijke manieren werkte het JNF Ali tegen. De enige toegangsweg tot zijn erf werd met bomen geblokkeerd. Bij zijn neef was precies hetzelfde het geval. Het JNF ontraadde een

elektriciteitsaansluiting, omdat het te ver afgelegen zou zijn, enz. enz.

De methoden om te onteigenen gaan zo ver dat olijfboomgaarden dag en nacht bewaakt moeten worden. Als je dat niet doet dan kan je grond de volgende dag ingesloten zijn om vervolgens onteigend te worden.¹⁰

Niemand kan het JNF ter verantwoording roepen. Op dezelfde manier is het JNF in het verleden aan zijn land gekomen. Tamra heeft 25000 inwoners op 460 hectare land. Op 100 hectare land wonen nu 500 joden. - In 2004 hebben de VN het JNF erkend als niet-gouvernementele organisatie¹¹.

Er zijn landen in de wereld met omstreden grenzen. Israël is waarschijnlijk het enige land in de wereld dat geen enkele grens erkent. Laten wij de onderstaande kaarten¹² met elkaar vergelijken.

De eerste kaart laat zien hoeveel land de joden op een wettige manier hadden verworven. Op de tweede kaart zien wij de grenzen zoals die zijn voorgesteld door de VN. Hoewel het VN verdelingsplan van 1947 zeer voordelig was voor Israël¹³, werden de voorgestelde grenzen door Israël niet aanvaard. Een groot stuk land werd in de periode 1948/1949 in bezit genomen. Na de oorlog van 1967 kreeg Israël controle over de West Bank en de Gazastrook. De derde kaart toont hoe Israël grote stukken grond heeft

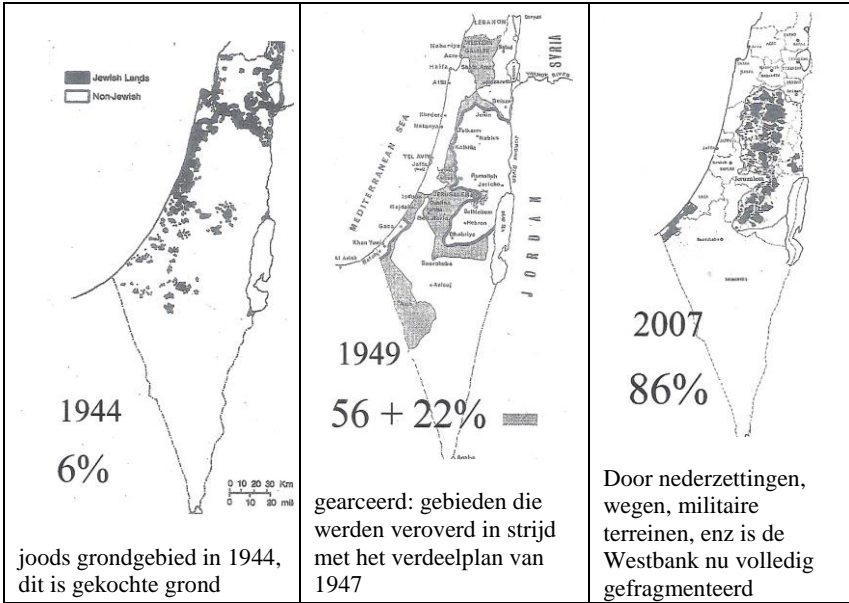
---

¹⁰ Vertel onze verhalen verder, 33

¹¹ Susan Nathan, *de andere kant*, 167

¹² Overgenomen uit *Palestina, de laatste kolonie?*, resp 286, 294, 297

¹³ Israël bezat in 1947 6% van de grond en vormde een derde van de bevolking. Het VN-verdeelplan wees hen 56% grond toe; Catherine, *Gaza*, 94

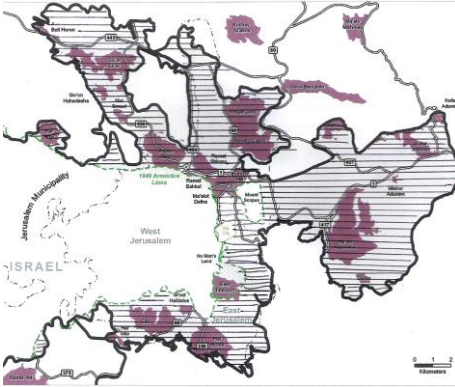

geconfisqueerd: Volgens een VN-rapport uit 2007 is 38,3% door joodse kolonisten, infrastructuur, militair terrein en landbouwgrond in beslag genomen. Hiervoor is niets betaald en ieder jaar wordt er opnieuw grond afgenomen.

In Jeruzalem is een vergelijkbaar proces aan de gang. In het verdeelplan van de VN van 1947 zou Jeruzalem vallen onder internationaal toezicht. De staat Israël heeft dat genegeerd. In 1949 werd na de oorlog met de buurlanden een grens afgesproken, die *the green line* wordt genoemd. In 1967 kreeg Israël De Golan, De Gazastrook, de Westbank en de Sinai in handen. Sindsdien is Jeruzalem fors uitgebreid en de uitbreiding gaat nog steeds door.

Er zijn Israëliërs, die zich om ideologische redenen vestigen. Een belangrijke factor voor de groei van het aantal Israëliërs in de Westbank is het actieve stimuleringsbeleid van de regering. Het is economisch veel voordeliger om je in de Westbank te vestigen. Minder bededen hebben soms geen alternatief.¹⁴

¹⁴ *The humanitarian impact*, 32.

Jeruzalem volgens het VN rapport van 2007. Het gearceerde gedeelte is de uitbreiding ten opzichte van *the green line*, de grens van 1967

op de kaarten.¹⁵

Op de Westbank wonen heel gewone mensen. Ariel Sharon wist dat er niet genoeg ideologische kolonisten waren en bedacht toen het plan om subsidies te verlenen om zich in het bezette gebied te vestigen. Wat doe je als de prijzen in de West Bank de helft lager zijn dan in bijvoorbeeld Tel Aviv? De meerderheid van de mensen die op de West Bank wonen heeft geen benul van politiek. Ze weten niet dat ze de *Green Line* passeren, want die staat niet meer

achtergronden

Vaak maakt men de voorstelling, dat het huidige Israël alleen maar begrepen kan worden tegen de achtergronden van de gruwelen van de 2^e WO. Historisch is dit eigenlijk niet juist. Lang voordat de beweging van Hitler opkwam had men in het **zionisme** al voor ogen dat Israël een exclusief joodse staat moest worden, met als gevolg dat de oorspronkelijke bewoners zouden moeten worden verdreven.

De wortels van het zionisme liggen bij joodse schrijvers uit de 19^e eeuw, bijv. Zwi Hirsch Kalischer, Moses Hess en Achad Haan.¹⁶ Aanvankelijk was het zionisme een beweging van gesecculariseerde joden. De steun van orthodoxe joden kwam pas later.¹⁷ In zijn boek *The returns of Zionism* wijst de jood Gabriel Piterberg op protestantse invloeden in het zionisme en dan met name in de context van gelovigen in Engeland die zich bezig hielden

¹⁵ Film *The Iron Wall*

¹⁶ Men zie Sam Gerssen, , *Modern Zionisme en Christelijke theologie*, Kok Kampen, 1978, deel 1.

¹⁷ Sam Gerssen, *Modern Zionisme*, 114,115.

met de verwachting van de Voleinding. Zijn beschouwing kan toch niet helemaal overtuigen¹⁸.

Wat voor deze brochure van belang is, is de vaststelling dat het Zionisme in zijn oorsprong reeds de eigenschappen had die wij in het verloop van de geschiedenis van de staat Israël zo duidelijk naar voren zien komen. Het zionisme is geboren uit een **droom**. Het is ontstaan vanuit het verlangen te ontkomen aan de steeds weer terugkerende vormen van antisemitisme in Europa en terug te keren naar de wortels, terug te keren naar de plaats waar het grote verhaal van Israël begonnen is. Er is niets mis met die droom. Het probleem is echter dat de leiders van het zionisme van de aanvang hebben gekozen voor een exclusieve joodse aanwezigheid in het land dat zij voor ogen hadden. En die droom kan niet zonder **muren en prikkeldraad** gerealiseerd worden.

het zionisme is ontstaan vanuit het verlangen terug te keren naar de plaats waar het grote verhaal van Israël begonnen is

Al bij Herzl komen we opmerkingen tegen over groot-Israël dat alleen voor de joden overblijft, nadat de arabieren ‘ongemerkt het land zijn uitgezet’.¹⁹ Op het Zionistencongres van 1903 zegt Oppenheimer:

Wij zullen een net van kolonies over het land spannen: eerst de haken en de sterke draden aan de randen, dan er sterke nerven door weven en tenslotte het geheel ragfijn opvullen.²⁰

In de jaren dertig, dus geruime tijd voor de verschrikkingen van de 2^e WO werd al gedetailleerd nagedacht hoe de autochtone bevolking ‘verplaatst’ kon worden. In 1937 schreef David Ben Goerion in zijn dagboek:

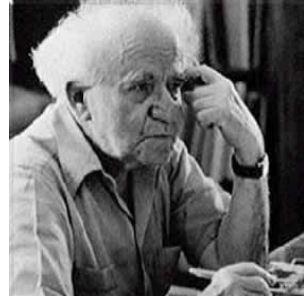
¹⁸ Gabriel Piterberg, *The returns of Zionism*, Verso London, 2008, o.a. 246,247,249,250,257. Historisch is het natuurlijk wel belangrijk dat Engeland als machthebber in de Balfour Declaration (1917) de intentie uitsprak om het grondgebied toe te bedelen aan het joodse volk. Balfour werd mogelijk geïnspireerd door de bijbelse verwachting van de terugkeer van de joden naar hun land. Het is echter historisch onjuist om deze christelijke visie als de voedingsbodem van het zionisme te zien.

¹⁹ Zie Catharine, *Palestina*, 31.

²⁰ Geciteerd in Catherine en Ducal, *Gaza*, 66

Met de georganiseerde transfer van de Arabische bevolking, weg uit de valleien van de toekomstige Joodse staat, zouden we kunnen bereiken wat we anders nooit zouden kunnen bereiken.... een Galilea zonder Arabieren.

We moeten de Arabieren verdrijven en hun plaats innemen, en dit moeten we met geweld bewerkstelligen.²¹

Ben Goerion: georganiseerde transfer van de Arabische bevolking

De joodse historicus Ilan Pappé²² bestudeerde alle beschikbare bronnen en maakte op grond daarvan een gedetailleerde analyse van de geboorte van de staat Israël. De etnische zuivering die in 1948 begon verliep volgens een vooraf vastgesteld plan, het zogenaamde plan Dalet. Dit plan beschreef hoe een volledige verdrijving van Palestijnen plaats moest vinden: door

bedreiging, executies en vervolgens het vernietigen van huizen en eigendommen om terugkeer te voorkomen.

Pappé stelt in zijn boek vast dat er een groot verschil is tussen de publieke uitspraken van David Ben-Gurion en de aantekeningen in zijn dagboek.

Naar buiten werd het beeld geschapen dat Israël in zijn bestaan ernstig bedreigd werd. Privé was Ben-Gurion overtuigd van de militaire superioriteit.²³ In zijn boek komt een ander belangwekkend feit naar voren: Israël was al maanden bezig met een etnische zuivering, waarin mensen werden gedeporteerd en hun huizen werden vernietigd, voordat er gewapende tegenstand ontstond na het uitroepen van de staat Israël in mei 1948. De officiële geschiedschrijving van Israël laat het voorkomen dat Israël wel moest terugslaan, nadat het werd aangevallen. Pappé toont aan dat de Palestijnen niet tevreden waren met het verdeelplan van de VN, maar dat ze zich er al bij neer hadden gelegd.²⁴ Onder doodsb bedreiging zijn ze echter uit hun huizen verdreven.

---

²¹ Catherine en Ducal, *Gaza*, 103

²² Ilan Pappé, *De etnische zuivering van Palestina*, Omniboek Kampen, 2008

²³ Pappé, *De etnische zuivering*, o.a. 67.

²⁴ Pappé, *De etnische zuivering*, 71-73

Een andere mythe is de bewering dat Arabische leiders voor de radio Palestijnen oproepen hun huizen te verlaten om later na de overwinning ernaar terug te keren. Ilan Pappé heeft kunnen achterhalen dat er door het ministerie van buitenlandse zaken destijds een speciaal team is geformeerd om deze leugen te propageren. De banden van de BBC van die periode zijn verduisterd.²⁵

Het boek van Pappé is academisch van aard, maar trekt spijkerharde conclusies. Onder andere als gevolg van de publicatie van het boek heeft Pappé met zijn gezin uit Israël moeten vluchten. Hij is nu professor in Engeland.

In een aantal gevallen liep de etnische zuivering van het Israëlische leger uit op een massamoord. Het meest beruchte voorbeeld is dat van Deir Yasin. De Belg Jacques Reynier bezocht als afgevaardigde van het Rode Kruis Deir Yasin vlak na de slachting:

Ik arriveer met mijn konvooi bij het dorp. De troep is in veldtenue, met helm. Allemaal jonge mensen en zelfs knapen en meisjes, tot de tanden gewapend met revolvers, mitrailleurs, granaten, maar ook met messen die zij in de hand houden, de meeste nog bebloed.

*Een jong meisje,
mooi, maar met
misdadige ogen*

Een jong meisje, mooi, maar met misdadige ogen, toont mij haar mes, dat nog druipt van het bloed. Zij draagt het met zich mee als een trofee. Dit is de opruimingsgroep, die haar werk zeker heel gewetensvol

verricht...De eerste kamer is donker; alles ligt door elkaar, maar er is niemand. In het tweede vertrek vind ik tussen de stukgeslagen meubelen, dekens en allerlei puin een paar lijken, reeds koud. Hier hebben ze de uitroeiing eerst met mitrailleurs verricht, daarna met een handgranaat, de rest met een mes, dat is duidelijk te zien. Zo is het ook in de volgende kamer...

---

²⁵ Aldus Pappé in een interview op 5 oktober om 11.00 uur met Jean Pierre Rondas voor Klara <http://radio.klara.be/radio/index.php>

Er waren vierhonderd mensen in dit dorp. Ongeveer vijftig zijn gevlucht, drie leven er nog, de rest is afgeslacht, moedwillig en welbewust.²⁶

Deir Yasin werd als voorbeeld gesteld bij de verdrijving van de bewoners van andere dorpen. De toenmalige leider van Irgun, Menahem Begin, zegt in zijn memoires: ‘als Deir Yasin niet had plaatsgevonden, was Israël nooit ontstaan’²⁷.

Andere gevallen van massamoord hebben o.a. plaatsgevonden in Nasr al-Din bij Tiberias, Ayn al Zaytun bij Safad en Tirat Haifa bij Haifa²⁸.

Hoe gevoelig deze zaken liggen bewijst het geval van student Theodore Katz, die in 2000 aan de Universiteit van Haifa een thesis (MD) schreef. Katz kwam een verzwegen hoofdstuk van de Israëlische geschiedenis op het spoor: het bloedbad van Tantura, waarin vele mannen op het strand apart werden genomen en vervolgens werden geliquideerd. Katz interviewde zowel Palestijnse getuigen als leden van de Alexandronibrigade die verantwoordelijk was voor de operatie en schreef op basis daarvan een verslag. Voor zijn scriptie kreeg hij een hoog cijfer. Maar nu komt het. Het leger kreeg hoogte van de zaak en sleepte Katz voor het gerecht. Katz werd onder grote druk gezet en tekende een bekentenis dat hij alles verzonnen had. Binnen een dag trok hij zijn verklaring in, maar

*Er rust in Israël
een groot taboe
op de misdaden
die er zijn
gepleegd in 1948
en 1949*

dat werd niet door de rechter geaccepteerd. De universiteit liet Katz vallen en besloot hem te diskwalificeren. Voor een universiteit is het een schande, als men een analyse, die op een wetenschappelijk verantwoorde manier tot stand is gekomen, prijsgeeft onder politieke druk. Dit is de reden waarom Ilan Pappé oproept tot een boycot van de Universiteit van Haifa.²⁹

Er rust in Israël een groot taboe op de

---

²⁶ J. De Reynier, A Jerusalem un drapeau flottait sur la ligne de feu, Neuchâtel, 1950, 69-82 geciteerd in Catherine, *Palestina*, 93.

²⁷ Catherine, *Palestina*, 95.

²⁸ Pappé, *de etnische zuivering*, 132.

²⁹ zie <http://ilanpappe.com/?p=30> onder *Boycot Israël?* juni 2008 en het interview met Pappé op 5 oktober om 11.00 uur met Klara

<http://radio.klara.be/radio/index.php>

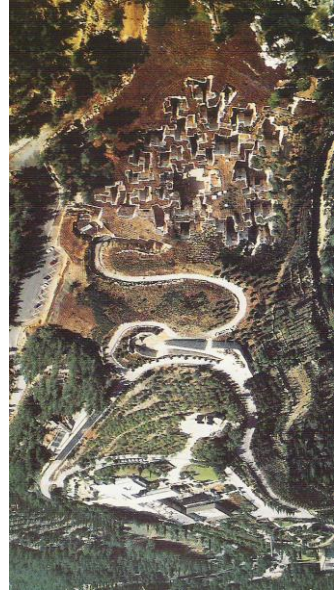

misdaden die er zijn gepleegd in 1948 en 1949. Palestijnen noemen deze tijd de Nakba, de ramp. Meer dan 400 Palestijnse plaatsen werden toen verwoest.

Later werden op de ruïnes parken en bossen aangelegd met steun van donateurs uit heel de wereld. Overal in Israël is de herinnering aan de tijd, dat er ooit Palestijnen woonden, uitgewist. Ilan Pappé noemt dit de memoricide van de Nakba. Je zou het ook kunnen noemen: het negationisme van de staat Israël.

Het joodse holocaustmuseum Yad Washem geeft het beste de dubbelzinnigheid van de Israëlische positie weer. Yad Washem is een indrukwekkende gedenkplaats die de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog in herinnering roept. Het is echter gebouwd op de ruïnes van een dorp dat in 1948 met de grond gelijk gemaakt is en waarvan de inwoners zijn verdreven.

Men kan zeggen: over dat verre verleden moeten we niet meer praten. Dat is voor ons makkelijk gezegd. Yasser Arrafat ging naar de mening van zijn achterban in 1993 te ver toen hij de staat Israël erkende en de claim van teruggave van land en bezittingen opgaf. Dat verklaart zijn ontoegeeflijke houding tijdens Camp David van 2000 en dat verklaart eveneens de toegenomen populariteit van Hamas sinds 1993. In de ogen van veel Palestijnen pleegde Fatah verraad aan zijn uitgangspunten in ruil voor internationale erkenning en ondersteuning. Ondanks al de toegevingen in de Oslo-akkoorden ging de verdere kolonisatie van de West Bank gewoon door – zelfs in versnelde vorm³⁰.

luchtfoto van Yad Washem voor 1948 was hier een Palestijns dorp

---

³⁰ Bijv. Fisk, *De grote beschavingsoorlog*, 577.

de invloed van het leger

De staat Israël is bevochten in een oorlog. In de oorlog met de omringende landen verloor Israël 1% van zijn bevolking: 7000 inwoners. Deze oorlog was gerechtvaardigd, omdat de VN Israël een stuk land toebedeelde. Parallel aan deze oorlog woedde er een tweede oorlog³¹ tegen de oorspronkelijke bewoners van het gebied dat Israël toebedeeld kreeg. Deze oorlog is op geen enkele manier te rechtvaardigen. Het was een etnische zuivering. Volgens het internationale recht is dat een misdaad tegen de menselijkheid.

Hoezeer het opzij schuiven van moraal het denken bepaalt van Israëliëse militaire leiders blijkt uit enkele citaten van Moshe Dayan, die generaal was in de zesdaagse oorlog van 1967. In de jaren vijftig schrijft hij:

Als de morele meetlat op ons gelegd wordt, dan vraag ik: Mogen wij het vuur openen op arabieren, mannen, vrouwen en kinderen, die de grens oversteken om de oogst binnen te halen, die nu op ons grondgebied ligt? Blijft dit overeind na een moreel onderzoek? We schieten op hongerige arabieren (200.000) die de grens oversteken om hun kudde te weiden. Kan dat de morele toets doorstaan? Als arabieren het graan ophalen dat achtergebleven is in de verlaten dorpen, leggen wij mijnen zodat zij terugkeren met een arm of een been. Het kan zijn dat dit moreel niet kan, maar ik weet geen andere manier om onze grenzen te bewaken.

Als arabieren mijnen plaatsen als vergelding, is er maar één methode effectief. Het is moreel niet te rechtvaardigen, maar wel effectief. Het heeft geen zin om de personen die de mijnen geplaatst hebben op te sporen. Maar als wij het dichtstbijzijnde dorp teisteren³² zal de bevolking tegen die saboteurs in opstand komen en dan zullen de Egyptische en de Transjordanse regering gedwongen zijn om zulke

Moshe Dayan: het openen van vuur op hongerige arabieren, die de grens oversteken, is moreel niet te rechtvaardigen, maar wel effectief.

---

³¹ Pappé in een interview op 5 oktober om 11.00 uur

<http://radio.klara.be/radio/index.php>

³² Bedoeld wordt het vernietigen van huizen en het omver halen van bomen.

incidenten te voorkomen... De methode van *collectieve bestraffing* is tot dusver effectief gebleken.³³

Het principe van de **collectieve vergelding** wordt nog steeds veelvuldig toegepast door het Israëliëse leger. Het sterk verlagen van de brandstoftoevoer in Gaza in de periode voor de invasie, met alle humanitaire gevolgen van dien (onvoldoende elektriciteit, onvoldoende voedsel, enz.) is er een recent voorbeeld van. Het gooien van stenen door een jongere kan leiden tot destructie van meerdere huizen van familieleden. Collectieve vergelding is volgens de Conventie van Genève een oorlogsmisdaad (art 33 van de 4e conventie).³⁴

Vaak zien we militaire verantwoordelijken terugkeren in de landelijke politiek van Israël.

Graaf Bernadotte redde duizenden joden uit de concentratiekampen, bereikte als VN bemiddelaar een wapenstilstand in 1948, maar werd enkele maanden later door zionisten vermoord. Werden de verantwoordelijken voor deze daad van terreur berecht? Nee, maar een van hen werd later wel premier: Yitzhak Shamir.³⁵

Menahim Begin – verantwoordelijk voor het opblazen van het King David Hotel in 1946

Menahem Begin was als leider van Irgun verantwoordelijk voor het opblazen van het King David Hotel in 1946, waarbij 91 mensen omkwamen – werd eveneens premier. Volgens het huidige King David Hotel was dit echter niet een daad van terrorisme, maar ging het om ‘activisten’, die hun taak serieus opvatten.³⁶ Simon Peres trad in 1947 toe tot de Hagana en werd later verantwoordelijk voor wapenaankopen en de ontwikkeling van militaire industrie in Israël, waaronder nucleaire wapens – tegenwoordig president.

---

³³ *Righteous Victims*, p. 275-276, zie <http://www.palestineremembered.com/Acre/Famous-Zionist-Quotes/Story649.html>.

³⁴ Zie onder *collective punishment* www.crimesofwar.org

³⁵ Catherine & Ducal, *Gaza*, 97.

³⁶ Robert Fisk, *Beschavingsoorlog*, 604

Rabin en Moshe Dayan waren in 1948 verantwoordelijk voor de etnische zuivering van Ramla en Lydda. In Lydda werden daarbij 280 mensen afgemaakt.³⁷

Voormalig premier Ariel Sharon richtte in 1953 een bloedbad aan in Qibya, waarbij 60 burgers het leven lieten. In 1982 stond hij toe dat de door Israël getrainde Falangisten in de Palestijnse vluchtelingenkampen Sabra en Shatila een massamoord pleegden. Volgens het Rode Kruis vielen er ongeveer 2750 doden.³⁸

Tzipi Livni's vader werd door de Britten veroordeeld tot 15 jaar cel wegens terreurdaden. Zij zelf was lid van een Mossad-groep die in Europa Palestijnen liquideerde.³⁹ Ze leidt nu de grootste politieke partij van Israël.

Tzipi Livni -
moordskader

Iedereen weet dat in de communistische tijd mensen doodgeschoten werden die naar van Oost naar West Berlijn trachten te vluchten. In de hele geschiedenis van de Berlijnse muur zijn 421 executies geregistreerd.⁴⁰ De afgelopen twee jaar alleen al zijn er honderd Palestijnen gedood door Israëlische soldaten – alleen omdat ze te dicht bij het hek kwamen dat rond Gaza gebouwd is⁴¹. Als wij deze gegevens naast elkaar leggen kunnen we vaststellen dat Israel wat het bewaken van grenzen betreft veel gewelddadiger is dan de DDR op die beruchte plek van de muur.

In de Westbank vallen soldaten met zware geweren huizen binnen. Ze scheiden moeders en dochters van de vaders en de zonen. Iedereen wordt onder schot gehouden. Kinderen klampen zich vast aan hun ouders terwijl overal in het huis kasten worden leeggehaald, laden worden omgekeerd, dierbare voorwerpen achteloos op de grond worden stukgegooid. Dit gebeurt niet omdat er aanwijzingen zijn voor terrorisme, maar gewoon voor het gevoel van macht, om te laten zien wie er de baas is.⁴²

---

³⁷ Lucas Catherine, *Palestina*, 95

³⁸ Tenzij nadrukkelijk vermeld zijn bovengenoemde gegevens ontleend aan de desbetreffende pagina's in Wikipedia

³⁹ Catherine & Ducal, *Gaza*, 83.

⁴⁰ <http://www.dw-world.de/dw/article/0,2144,1673538,00.html>

⁴¹ Zie <http://ilanpappe.com/?cat=3> Israël's message

⁴² Susan Nathan, *De andere kant*, 242,243.

Susan Nathan had een toevallige ontmoeting met een man van dertig die in Gaza gediend had. Hij had net twee maanden in de gevangenis gezeten, omdat hij weigert nog langer als reservist op te treden.

Ik vroeg hem naar zijn ervaringen.

‘Je zit in een tank en het enige dat je om je heen ziet zijn honderden kinderen tussen de acht en veertien jaar die stenen naar je gooien’, zei hij. ‘Maar om eerlijk te zijn voel je je niet bedreigd. Je weet dat je in een tank zit en dat ze je niets kunnen doen.’

Ik vroeg wat er dan gebeurde als hij in die tank zat.

‘Je krijgt bevelen.’

Wat voor soort bevelen?

Er viel een ongemakkelijke stilte en toen zei hij: ‘Soms krijg je het bevel om te schieten’.

Laten we even duidelijk zijn, zodat

er geen misverstand ontstaat: je zegt dus dat je het bevel krijgt te schieten op kinderen die zichzelf niet kunnen beschermen en die geen bedreiging vormen?

Er viel een diepe stilte, die minutenlang aanhield.

Toen zei hij zacht: ‘Ja’.⁴³

Onrecht keert zich uiteindelijk tegen de daders zelf. Het is gruwelijk om te zeggen, maar sommige militairen zien geen uitweg meer en plegen zelfmoord. In 2003 kwamen er meer soldaten om door zelfmoord (43) dan door vijandelijkheden (30)⁴⁴.

Israël als rechtsstaat

Veel mensen weten niet dat Israël geen grondwet heeft.

Het is een fundamenteel teken van beschaving als een land een grondwet heeft waarin gesteld wordt dat iedereen gelijk is voor de wet en dat vrijheid van geloof en overtuiging door de wet worden beschermd.

Israël heeft geen grondwet, omdat het de oorspronkelijke visie van het zionisme was om een staat te stichten voor alleen joden.

Israëlische tanks in Gaza
'je krijgt bevelen'

---

⁴³ Susan Nathan, *De andere kant*, 247

⁴⁴ Susan Nathan, *De andere kant*, 233.

Er bestaat in Israël wel een vorm van democratie. Je kunt er stemmen en voor joden althans is er persvrijheid. Arabische invloed wordt echter zoveel mogelijk tegengewerkt. Het meest recente voorbeeld daarvan is de poging van de Knesset om twee Arabische partijen te weren bij de verkiezingen, omdat ze voor een scheiding zijn tussen staat en jodendom. Dat is uiteindelijk niet gelukt.⁴⁵

Je zou kunnen zeggen: Israël is een democratie, zolang de joodse meerderheid kan bepalen wat er gebeurt. In feite is Israël dus geen democratie.

Op een onthullende manier heeft Ariël Sharon dit verwoord in een essay ter gelegenheid van het 45-jarig bestaan van de staat Israël:

De termen ‘democratie’ en ‘democratisch’ komen nergens in de Onafhankelijkheidsverklaring voor. Dat is geen toeval. Het doel van het zionisme was niet om hier democratie in te voeren. De bedoeling was om hier een Joodse staat voor heel het Joodse volk te stichten en alleen voor het Joodse volk....

Dit land is gesticht door vreemdelingen die immigrerden tegen de wet in en met wapengeweld....

Daarom moeten wij ons verzetten tegen het toepassen van democratische principes als het gaat om ons fundamenteel belang, want dat zou steun betekenen voor het Palestijnse nationalisme... Het zou nationale zelfmoord betekenen.⁴⁶

Ariel Sharon: Israël is geen democratie.

Zoals bij iedere staat past heeft Israël wetten.

Volgens de **Noodwetten van 1945**⁴⁷ kan de regering een bepaald gebied tot verboden terrein verklaren en op grond daarvan de bevolking deporteren. In 1946 was er een groot protest van joodse advocaten tegen deze wetten. Het betekent dat deze wetten geen enkele bescherming bieden voor de burger. ‘Geen enkel beschaafd land heeft een dergelijke wetgeving, zelfs nazi-

---

⁴⁵ <http://news.antiwar.com/2009/01/21/Israëli-high-court-overturms-ban-on-arab-parties/>

⁴⁶ Catherine & Ducal, *Gaza*, 44,45.

⁴⁷ De drie genoemde wetten worden beschreven door Catherine, *Palestina*, 115-118.

Duitsland niet.’ Een artikel spreekt zelfs over uitsluiting van specifieke etnische groepen (arabieren!) voor een bepaald gebied.

Door de **Wet op de Veiligheidszones** uit 1949 kan de overheid eenzijdig een gebied tot veiligheidszone verklaren en op basis daarvan niet-joden uitsluiten. De overheid kan landeigenaars om bepaalde redenen verbieden hun land te bewerken. De **Wet op het onbewerkte land** (1949) staat het de overheid toe om onbewerkt land verbeurd te verklaren.

Een belangrijke taak van de overheid is dat de overheid het bezit van haar burgers beschermt. Wat we hier zien is dat deze wetten Israël de ruimte geven om zich als een bandiet te gedragen.

Volgens de **Israël Landwet**, mag land dat van de staat is, niet gebruikt worden door niet-joden.⁴⁸ Dit is in strijd met het beginsel dat alle burgers voor de wet gelijk zijn. Israël erkent niet een dergelijk beginsel. 93% Van de grond in Israël is niet beschikbaar voor niet-joden.

Dan is er nog de **Wet op de nationaliteit door residentie** (1952). Als je Palestijns Staatsburger was in 1948, in 1952 ingeschreven was in het bevolkingsregister, op dat moment in Israël verbleef en daar ook steeds gewoond hebt, dan krijg je de Israëlische nationaliteit.⁴⁹

De in Brussel woonachtige Rahieb al Hijazi vertelt een verhaal uit de praktijk:

Mijn zwager is van Damum, maar in 1948 was hij gevlucht naar Tamra.

Daarom is hij een ‘aanwezige afwezige’ en mag hij niet op de grond komen die zijn wettige eigendom is. Men heeft zijn

land willen kopen, maar hij weigerde. In een rechtzaak kreeg hij zijn gelijk niet. Hij smeedt de rechter in zijn gezicht: jullie wetten zijn als de staart van een hond. Je kunt er de krullen in draaien die je wilt.

Als het erop gaat mijn land te kopen ben ik een aanwezige, maar als ik mijn land wil bewerken ben ik afwezig.⁵⁰

*Jullie wetten zijn
als de staart van
een hond*

Er zijn veel artikelen van de VN-verklaring van de universele rechten van de mens, waaraan Israël niet voldoet. In dit geval gaat het om het recht op

---

⁴⁸ Catherine, *Palestina*, 120

⁴⁹ Catherine, *Palestina*, 114

⁵⁰ Catherine, *Palestina*, 233

nationaliteit (art 15), op vrijheid van beweging (art 13) en op bescherming van eigendom (art 17)

In bijna alle landen van de wereld zijn gelijke burgerrechten wettelijk vastgelegd. In Israël is het zo'n beetje als vloeken in de kerk als je zegt dat je voor gelijke burgerrechten bent. Want dan ondermijn je het fundament van de joodse staat.

Susan Daphna Golan doceert mensenrechten aan de Hebreeuwse universiteit in Jeruzalem. Ze is een van de oprichters van B'tselem die mensenrechtenschendingen in Israël rapporteert. Je zou verwachten dat op zo'n rechtenfaculteit er wat meer verlichte figuren rondlopen. Dat blijkt niet het geval. Ze zegt: 'het zal me niet verbazen als ik hier de enige ben, die een voorstander is van een staat voor alle burgers'.⁵¹

Amnesty International schrijft in zijn jaarrapport 2008 (over 2007):

De mensenrechtensituatie in de bezette gebieden blijft verschrikkelijk. Het Israëlische leger doodde meer dan 370 Palestijnen waarvan iets minder dan de helft burgers (waaronder 50 kinderen) en vernietigde meer dan 100 Palestijnse huizen en legde aan de bewegingsvrijheid nog zwaardere beperkingen op.

Eind 2007 waren er in de bezette gebieden meer dan 9000 gevangenen waaronder 300 kinderen. Meer dan 900 worden administratief vastgehouden zonder aanklacht of vorm van protest (sommigen sinds 2002). Onder deze gevangenen zijn tientallen voormalige ministers, parlementariërs en burgemeesters.

De berechting van gevangenen voldoet niet aan de minimale voorwaarden. Klachten over marteling en mishandeling worden niet onderzocht. Israëlische soldaten en Israëlische kolonisten genieten straffeloosheid voor onwettige moorden, marteling en mishandeling, lichamelijke aanvallen en vernietiging van bezittingen. Gevangenen krijgen wekenlang geen toegang tot advocaten en zijn

*straffeloosheid
voor onwettige
moorden,
marteling en
mishandeling,
lichamelijke
aanvallen en
vernietiging van
bezittingen*

---

⁵¹ Susan Nathan, *De andere kant*, 259

lange tijd incommunicado. Martelpraktijken zijn slaan, vastbinden in pijnlijke posities voor langere periodes, weigeren van toiletbezoek, bedreiging dat men de familieleden van de gevangene zal aanpakken.⁵²

Samaan Khoury is een van de vele politici die jaren lang in gevangenissen heeft gezeten.

‘Hoewel ik nooit iemand pijn heb gedaan of aangevallen. Ik heb zelfs nooit een wapen in mijn handen gehad. Mijn enige misdaad was dat ik droomde van vrijheid en een eigen staat voor mijzelf en mijn kinderen.’⁵³

Discriminatie

Israël is een staat die bedoeld is voor alleen joden. Niet-joden worden gedoogd, maar op zeer veel terreinen wordt hun achterstelling zichtbaar. Om maar met iets eenvoudigs te beginnen. Grote Arabische plaatsen staan gewoon niet op de kaart. Nu kan men dit als een schoonheidsfoutje opvatten. Ernstiger is het dat vele Arabische plaatsen verstoken zijn van water, electriciteit, riolering, wegen en een vuilophalendienst. Susan Nathan vertelt het verhaal van Abu Haydja⁵⁴, die als afgestudeerde gekozen werd voor de dorpsraad van Ain Hoed. Het zag er op dat moment vrij slecht uit voor het dorp. Langs de hele lengte van het dorp was een schietbaan aangelegd, het dorp was uitgeroepen tot archeologische vindplaats, wat de nodige beperkingen inhield en geiten houden mocht ook niet meer, want de overheid had het gebied bestemd tot nationaal park. Hij legde in 1978 contact met enige joden uit de omgeving om een demonstratie te houden,

Israëliische soldaat controleert haar hits op een schietbaan

---

⁵² Dit was een zo letterlijk mogelijke weergave van de in dit verband belangrijkste punten. <http://thereport.amnesty.org/eng/regions/middle-east-and-north-africa/Israël-and-the-occupied-palestinian-territories>

⁵³ Uitspraak in film Iron Wall

⁵⁴ Susan Nathan, *De andere kant*, 167-174.

waarom hebben de koeien van de mosjav wel elektriciteit en water en krijgen wij dat niet?

want zei hij ‘waarom hebben de koeien van de mosjav wel elektriciteit en water en krijgen wij dat niet?’. Het antwoord van de autoriteiten liet niet lang op zich wachten. Twee weken later kreeg elk huis een bevel tot afbraak bezorgd. Na jarenlange strijd was er een klein succesje: Ain Hoed werd in 1994 erkend door de regering Rabin. Voorlopig was het echter een lege doos. In 2004

kreeg men in ruil voor het betalen van belasting een vuilnisophaaldienst en een schoolbus. Het grote probleem echter blijft dat men geen vergunning krijgt om te bouwen en de grond uit de omgeving te bewerken en officieel is de bebouwing in Ain Hoed nog steeds illegaal. 3% Van het land in Israël is in Arabische handen. Administratief valt het land echter onder de regionale joodse raden en dat is de valkuil waar vele Arabische plaatsen in zitten. Men zit aan handen en voeten gebonden. Men moet processen aangaan, maar je kunt niet de hele dag in de rechtbank zitten.

Het systeem is zo in elkaar gezet dat niet alleen het Arabische publiek uitgeput raakt, maar ook de nonprofit-organisaties en de publieke organen die als taak hebben burgers tegen dit soort misstanden te beschermen. Ze worden overspoeld door alle vormen van discriminatie en intimidatie.⁵⁵

Palestijnen moeten 4 keer meer voor hun water betalen, maar krijgen minder. Volgens de gegevens van de VN gebruikt een Israëlische illegale settler op de Westbank 5 keer zoveel water als en autochtone Palestijn. De waterconsumptie van Palestijnen van 60 liter per dag is 40 liter lager dan het minimum dat de WHO stelt. In tijden van tekort (in de zomer) moeten alleen Palestijnen minder water gebruiken.⁵⁶

Er is ook een actieve discriminatie van Arabische Israëliërs (20% van de bevolking) op de arbeidsmarkt. Bij het Israëlische elektriciteitsbedrijf werken totaal 13000 werknemers. Daarvan zijn slechts 6 arabier. Bezeq, het nationale telecombedrijf heeft 10.000 mensen in dienst. Ook hier zijn er slechts 6

De vakbond Histadrut doet niets tegen discriminatie

---

⁵⁵ Susan Nathan, *De andere kant*, 103.

⁵⁶ *The Humanitarian impact*, 114 en Film *The Iron Wall*.

arabier.⁵⁷ De vakbond Histadrut doet niets tegen deze discriminatie, integendeel: de financiële middelen die men heeft, worden alleen besteed in de joodse sector.⁵⁸

Alle beschaafde landen in de wereld hebben projecten om achterstandsgroepen vooruit te helpen. In Israël zijn er eindeloos veel voorbeelden waaruit blijkt dat de overheid niet-joodse achterstandsgroepen tegenwerkt.

Al Zarnug ligt in het Noorden van de Negev, vlak onder het uiterste puntje van de Westbank. De 3000 bewoners weten niet of ze morgen nog een dak boven hun hoofd hebben. De planning is namelijk dat op de plaats van hun dorp een nieuwe joodse nederzetting komt van joden die door de ontruiming van de Gazastrook dakloos zijn geworden.

Tot voor kort waren de dorpelingen nog schaaפשרders en boeren, maar de staat heeft de landbouwgrond in de omgeving net voor de oogsttijd met het agressieve chemische middel Roundup bespoten, waardoor de gewassen en het grasland van de schapen zijn verbrand. Velen moesten hun job opgeven en zijn nu werkeloos. Een waterleiding is er niet. Het verzoek om een aansluiting op het elektriciteitsnet is afgewezen. Het dorp heeft geen dokter. Wanneer er iemand ziek wordt, moet je vijftien kilometer reizen naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis. Voor de armste gezinnen, die geen auto hebben, is dat een onmogelijke zaak.⁵⁹

De financiële middelen voor het joodse onderwijs aan staatscholen zijn vier maal zo veel als voor het Arabische onderwijs dat apart is georganiseerd. Voor religieuze joodse scholen is twaalf keer zoveel geld.⁶⁰

Het ergste echter is dat het Arabische onderwijs volledig wordt gecontro-leerd door de Shin Bet, de Israëlische geheime dienst, die zelfs leerlingen in dienst heeft om verklikker te zijn van hun leraar.

Iedere herinnering aan de eigen Palestijnse identiteit is op school verboden. Het is verboden om les te geven over de PLO. Doet een leerkracht dat wel,

*Iedere herinnering aan
de eigen Palestijnse
identiteit is op school
verboden*

---

⁵⁷ Susan Nathan, *De andere kant*, 99.

⁵⁸ Susan Nathan, *De andere kant*, 129.

⁵⁹ Knack 29 september 2004, 108

⁶⁰ Susan Nathan, *De andere kant*, 110

dan wordt hij ontslagen. De leerkracht dient de officiële zionistische ideologie te vertegenwoordigen, ook al is hij zelf Palestijn:

Je moet je dit even voorstellen: wij zijn de restanten van het Palestijnse volk dat vrijwel al zijn grondgebied in 1948 is kwijtgeraakt, onze voorouders werden gedwongen te vluchten en kwamen in vluchtelingenkampen terecht, al onze grond en onze huizen zijn door de staat geconfisqueerd. Tegenwoordig zijn we een soort quasi burgers, die zelfs geen deel uitmaken van de beschrijving van ons land, dat immers een joodse staat is. En wat vraagt het Ministerie van Onderwijs van ons? Dat we de vlag met de Davidster boven onze scholen laten wapperen, terwijl onze kinderen weten dat de Palestijnse vlag verboden is; dat we het volkslied zingen, ook al bezingen we daarmee het feit dat het joodse volk naar zijn eigen land is teruggekeerd; dat we een lesprogramma aanbieden waarin de grote overwinning van het zionisme wordt benadrukt....Hoe denk je dat een leraar zich voelt met zo'n taakomschrijving?⁶¹

de fragmentatie van de bezette gebieden

Achmed was teruggekomen in Ramallah van een openhartoperatie in Jeruzalem. Plotseling ging het verkeerd. Zijn toestand verslechterde met het uur. Hij moest zo snel mogelijk naar het ziekenhuis terug, maar de autoriteiten weigerden toestemming te geven. Zelfs het aandringen van de behandelende arts hielp niet. Nadat er veel tijd verloren was gegaan, mocht Alex toch naar het ziekenhuis. Om 13.00 uur vertrekt hij naar Jeruzalem. Maar door controleposten en blokkades duurt de reis veel te lang. Om 17.00 uur overlijdt de jongen – in het zicht van het ziekenhuis.⁶²

Suleiman Abu-Hassan werd voortijdig geboren en leefde een uur.

Twaalf wanhopige uren lang had zijn moeder gepoogd door het kordon heen het ziekenhuis in Jenin te bereiken. Haar bevalling was al begonnen. *Ik heb het recht je te doden, maar niet om je door te laten,* zei een soldaat.

Slechts anderhalve kilometer verder weg lag het ziekenhuis, dat het leven van haar kind had kunnen redden.⁶³

Ik heb het recht je te doden, maar niet om je door te laten

---

⁶¹ Susan Nathan, *De andere kant*, 107,108.

⁶² Freek van der Veen in *Centraal Weekblad*, 8 december 2006, 8.

⁶³ Gideon Levy in *Een spiegel liegt niet*, 35

Zijn dit pijnlijke vergissingen waarvoor later excuses zijn aangeboden? Iedereen die op de hoogte is, weet dat dergelijke gebeurtenissen structureel zijn.⁶⁴

Volgens een VN rapport waren er in 2007 1661 kilometer weg aangelegd voor kolonisten, om de verschillende vestigingen met elkaar te verbinden. Voor joodse Israëliërs zijn er bijna geen belemmeringen in de verbindingen. De autochtone bevolking ondervindt echter veel hinder door de 85 checkpoints en meer dan 460 obstakels.⁶⁵ Palestijnen mogen namelijk in principe geen gebruik maken van de Israëliëse wegen, Israël streeft naar een ‘steriele verkeersstroom’ dat wil zeggen: wegen waar Palestijnen geen gebruik van mogen maken. Door de lange wachttijden bij de checkpoints is het economische leven in de Westbank ernstig aan banden gelegd. Er zijn namelijk vele interne checkpoints tussen de A-, B- en C-zones – een erfenis van Oslo.

Een wal van aarde en steen die de doorgang moet versperren.

---

⁶⁴ Het jaarrapport 2008 van Amnesty International meldt 40 sterfgevallen in Gaza als gevolg van het niet doorlaten van medische urgentiegevallen <http://thereport.amnesty.org/eng/regions/middle-east-and-north-africa/Israël-and-the-occupied-palestinian-territories> onder ‘blockades’. Zie verder de site van B’tselem, http://www.btselem.org/english/statistics/casualties_data.asp?Category=21&region=TER

⁶⁵ *Humanitair impact*, 58

De Gaza-strook is al langer rigoreus afgesneden van de buitenwereld. Zelfs de zee is niet toegankelijk.

Abed Bakr (42) voer al 30 jaar op zee. Hij is vader van 11 kinderen en moet leven van wat hij bij elkaar vist.

Op 27 april 2001 voer hij net als anders uit om te gaan vissen, samen met een paar van zijn kinderen. Hij ving 40 kistjes sardines. Toen verscheen de Israëlische marine. De mariniers dwongen hem zich uit te kleden en overboord te springen. Om hem schrik aan te jagen schoten ze in het water om hem heen. Ze zeiden dat zijn boot in verboden water voer. Hij mocht weer aan boord klimmen en moest geboeid, halfnaakt en gebinddoekt drie uur lang op het dek van zijn schip blijven zitten tot hem bevolen werd met zijn boot naar de haven van Ashdod te varen, aan de Israëlische kant van de grens met Gaza. Zijn kinderen moesten op eigen beweging de weg naar huis maar zien te vinden. Hij zat elf dagen in de militaire gevangenis bij grenspost Erez tot hij werd vrijgelaten. Sindsdien durft hij de zee niet meer op en is hij zonder werk.⁶⁶

Amira Hass is journalist voor Ha'aretz. Haar moeder overleefde de holocaust. Eén ervaring heeft ze nadrukkelijk doorgegeven aan haar dochter. Toen ze na een reis van 10 dagen in een veewagon aankwamen in het concentratiekamp Bergen-Belsen en uitstapten, zag ze hoe Duitse vrouwen naar dit tafereel stonden te kijken: nieuwsgierig

en tegelijk onverschillig. Haar moeder prentte haar dochter in: zo mag je nooit de geschiedenis aan je voorbij laten gaan. Amira Hass brak haar universitaire opleiding af om te gaan schrijven voor Ha'aretz. Ze besloot zich te vestigen in de bezette gebieden, eerst in Gaza en daarna in de Westbank vanuit de gedachte dat je alleen over de bezetting kunt schrijven als je die bezetting dagelijks aan den lijve ondervindt.

Amira Hass schrijft dat het systeem van pasjes in 1991 ingevoerd is en steeds verder is geperfectioneerd. Het gevolg van de vele checkpoints (die ook intern op de Westbank voorkomen) is dat een gezond economisch leven volledig wordt lamgelegd. Je kunt namelijk geen plannen meer maken, want je weet toch niet of je ergens een vergunning voor krijgt. Een uitgebreid citaat uit 2002:

---

⁶⁶ Gideon Levy in *Een spiegel liegt niet*, 34

Op vele manieren worden mensen ontmoedigd om hun land te bewerken: het aanvragen van een speciale vergunning, een woeste hond, een ongenadige veiligheidsagent, een geblokkeerde landweg, in brand gestoken olijfbomen.

Gedurende de laatste zeventien maanden zijn honderdduizenden mensen bijna uitsluitend bezig geweest met de taak om ergens op tijd te komen. De noodzaak om te smeken, te bedelen, het vooruitzicht afgewezen te worden, de woede, de herhaalde gang naar het Palestijnse

aanschuiven om 5.00 uur om om 8,00 uur op je werk te komen....

verbindingskantoor. En dan het aanbod: wordt collaborateur, dan krijg je een pasje.

De onderhandelingen met de Palestijnse Autoriteit: als jij die of die arresteert, krijg je van ons 500 extra werkvergunningen. Als jullie instemmen met onze trage uitvoeringsroosters, mag je in ruil meer groente exporteren.....

Zo strekt de staat Israël en zijn soevereiniteit zich feitelijk uit van de rivier tot de zee: Israëlische infrastructuur, Israëlische wetten, Israëlische belastingen en ontheffingen, Israëlische hoogspanningsnetten en water- en telefoonvoorzieningen, Israëlische subsidies, ministeries en scholen. En ingeklemd tussen deze uitlopers, omsloten door het geweldige, supermoderne, zorgvuldig geplande netwerk van ringwegen, werd het bestaan van een tweede ‘staat’ getolereerd: een keten van mini-eenheden en verbrokkelde enclaves waar een ander volk onder een ander wetsstelsel leeft.⁶⁷

De inperking van de bewegingsvrijheid heeft ook een emotionele kant. Voor velen op de Westbank is het verboden om naar Jeruzalem te gaan.

Sanabel is twaalf jaar. Haar vader zit al een paar jaar in de gevangenis.

Op school heeft ze veel gehoord over de Heilige plaatsen in Jeruzalem.

---

⁶⁷ een spiegel liegt niet, 62

Ze zou er graag naartoe gaan, de afstand is maar 15 kilometer. Toch is ze er nog nooit geweest.⁶⁸

John vertelt dat hij van een bruiloft in Betlehem laat terugkwam en niet doorgelaten werd bij een checkpoint. Een volgend checkpoint was dicht. Het checkpoint erna was wel bemand, maar ze wilden hem niet helpen. Hij raakte in paniek. Hij is diabetespatiënt en zijn medicijnen lagen in Jeruzalem. Het checkpoint daarna wil hem pas doorlaten na een half uur wachten. Zijn commentaar:

‘Denk je echt dat de Israëli’s vrede willen? Dat geloof je toch niet. Ze maken ons het leven zuur. Ze laten zien wie er de macht heeft. Hier kan niemand een eind aan maken. Mijn moeder uit Ramalah zie ik nog maar zelden; zij mag niet naar Jeruzalem reizen. Ze mag ook niet naar Nazareth waar haar andere familie is.

Het leven is hier niet te doen.

Dit gaat door tot er geen Palestijn meer over is’⁶⁹

⁶⁸ Film *Promises*

⁶⁹ Centraal Weekblad 19 oktober 2007, 9

Een andere maatregel die het leven in de bezette gebieden ernstig verstoort zijn de uitgaansverboden. Een uitgaansverbod kan binnen het uur ingaan. Uitgaansverboden zijn een vloek voor het menselijke samenleven. Winkels moeten dicht. Kinderen kunnen niet naar school. Mensen mogen hun huis niet verlaten. Als je op straat opgepakt wordt, kun je vernederd worden, opgesloten of zelfs doodgeschoten. Sommigen werden doodgeschoten toen ze na een langdurig uitgaansverbod water gingen halen of kaarsen. Tijdens een uitgaansverbod is iedereen een gevangene. Hebron kende in 2002 167 dagen uitgaansverbod, Jenin 122, Betlehem 107 en Nablus 177.⁷⁰ Om heel willekeurige redenen kan een uitgaansverbod ingesteld worden. Een bewoner van Hebron:

Ik verzeker u, als er in Londen een bom ontploft, is er hier een uitgaansverbod⁷¹

Israël controleert alle essentiële onderdelen van de samenleving in de bezette gebieden. Handel kan ernstig belemmerd worden als de toelevering aan banden wordt gelegd. Pepsi Cola in Gaza ging dicht omdat de toevoer van CO₂ niet gegarandeerd

Voor het Gaza-offensief van 2008/2009 werd er honger geleden in Gaza

kon worden. 300 Textiel bedrijfjes gingen om dezelfde reden over de kop. Voor de productie noodzakelijke onderdelen worden maanden lang achtergehouden. Voor die maandenlange opslag moet echter wel betaald worden! Als gevolg van de blokkade waren er eind 2008 slechts 23

van de 3900 fabrieken operationeel.⁷²

Israël int belastingen en besteedt die inkomsten zoals ze het zelf wil. Het is een eindeloos verhaal.

De bouw van de muur rond de Westbank sinds 2002 maakt 10,2%⁷³ van de Palestijnse grond onbruikbaar. Er is niet veel inzicht voor nodig om te

Sommigen werden doodgeschoten toen ze na een langdurig uitgaansverbod water gingen halen of kaarsen.

---

⁷⁰ Volgens gegevens Vlaams Palestina Komite

⁷¹ Film *The iron Wall*

⁷² http://www.btselem.org/Download/200902_Operation_Cast_Lead_Position_paper_Eng.pdf

voorspellen dat Israël op termijn die grond in beslag zal nemen. De algemene vergadering van de VN, de Veiligheidsraad en het Internationaal Gerechtshof in Den Haag spraken hun veroordeling uit. Maar Israël gaat gewoon door.

Toen Hamas in Gaza aan de macht kwam, besloot Israël de brandstoftoevoer van Gaza ernstig in te perken. De elektriciteitscentrale kon niet normaal meer werken. Ziekenhuizen kwamen in de problemen. Maar ook de invoer van voedsel werd ernstig belemmerd. Voor het Gaza-offensief van 2008/2009 werd er honger geleden in Gaza.

Ronnie Kasrils, minister van Waterstaat in Zuid-Afrika verklaart dat een dergelijke afsluiting van de levenslijn nooit heeft plaats gevonden ten tijde van de Apartheid.⁷⁴

‘de waarheid ligt in het midden’

‘Waarom zegt hij niets over Hamas?’, dat zal na enige minuten de gedachte zijn van enkele lezers.

Hamas werd in 1973 onder de naam Mujamma al Islami opgericht door sjeik Ahmad Yassin als Palestijnse afdeling van de wereldwijde Moslimbroederschap. In de begintijd was de organisatie niet politiek geëngageerd. Men zag nationalisme als een gevaar voor de Islam.

‘God heeft de islam niet geopenbaard om het Palestijnse probleem op te lossen’⁷⁵ De naam Hamas (‘ijver’) werd de nieuwe naam tijdens de eerste Intifada in 1987. Toen Al Fatah steeds

meer toegevingen deed in het vredesproces en zelfs de onderhandeling over de terugkeer van de Palestijnse vluchtelingen naar hun land van oorsprong opgaf, begon Hamas meer invloed te krijgen. Zijn aanvankelijke populariteit dankt Hamas ook aan de vele sociale projecten (oprichting van

Achmad Yassin werd in 2004 door het Israëliëse leger geliquideerd

---

⁷³ *Humanitarian Impact*, 48

⁷⁴ *Een spiegel liegt niet*, 50

⁷⁵ De meeste informatie in dit gedeelte is ontleend aan Catherine, *Gaza*, 29 e.v.

weeshuizen, ziekenhuizen, enz.).⁷⁶ Een ander element in de groei van de aanhang van Hamas, was de zelfverrijking waar

Fatah-leiders zich aan schuldig maakten. Hamasleiders leefden samen met gewone Palestijnen en hadden een sobere levensstijl. In 2006 won Hamas de verkiezingen en in juni 2007 greep het de macht in Gaza. Na de machtsovername

volgden er politieke boodschappen van Hamas in de moskeeën. Veel moslims waren hier niet van gediend en besloten buiten te gaan bidden.

Vervolgens werden ze hardhandig uit elkaar geslagen door de Hamas-politie. Sinds juni 2007 heeft de loyaliteit naar Hamas in de Gazastreek een knauw gekregen. Hamas

gedoogt de raketbeschietingen door de Qassambrigades. Toen een man weigerde zijn veld af te staan voor een raketaanval, werd zijn vader als vergelding doodgeschoten⁷⁷. Er zijn echter ook gematigde krachten in Hamas.⁷⁸

poster van een 'martelaar'

*als je vrede wilt,
moet je niet met
je vrienden
praten, maar met
je vijanden.*

De steun voor Hamas is na de operatie Cast Lead niet gebroken.

Israël en de westerse wereld wil geen zaken doen met Hamas. De vraag is of dat verstandig is. Een uitspraak van Moshe Dayan was: *als je vrede wilt, moet je niet met je vrienden praten, maar met je vijanden.*

In de straten van Ramalla hangen posters waarop mensen afgebeeld zijn, die door een zelfmoordaanslag Israëliische slachtoffers hebben gemaakt. Zij worden als martelaars vereerd.

⁷⁶ Wil Hoogendijk, *Hamas, de elitetroepen van Allah*, Near East Ministry, 1998, 16.

⁷⁷ CV Koers februari 2009, 44

⁷⁸ <http://www.eajg.nl/index.asp?navitemid=121&type=3&item=1746>

Baruch Goldstein schoot in Hebron in 1994 29 biddende moslims dood en werd daarna zelf vermoord. Door een aantal kolonisten wordt hij als een held vereerd en dat is aan zijn graf te zien.⁷⁹

Veel mensen zeggen: het is gecompliceerd. Aan beide kanten zal men moeten proberen goede burens te zijn, maar men is te zeer getraumatiseerd, enz.

Is dat een goede benadering?

Ligt de waarheid in het midden?

Laten we een vergelijking maken.

Stel een meisje van 15 jaar valt regelmatig in slaap in de klas, verwondt zichzelf op toiletten en is thuis onhandelbaar. Er volgen gesprekken met een psycholoog. Op een gegeven ogenblik komt het hoge woord eruit: haar vader heeft haar seksueel misbruikt. Besloten wordt om de politie erbuiten te houden. Er volgen gesprekken met de ouders en uiteindelijk komt er een rapport. De conclusie luidt: de vader leeft te veel op zichzelf en heeft te weinig aandacht voor zijn dochter. Hij moet een betere attitude ontwikkelen. De dochter gedraagt zich te agressief thuis. Ze zou daar wat aan moeten doen.

Waarom zit deze conclusie ernaast?

Men gaat voorbij aan de oorzaak van de problemen en men suggereert dat beide partijen een gelijkwaardig aandeel hebben in de ontstane situatie.

De waarheid is dat er de ene dader is en de ander slachtoffer.

*de een is dader
en de ander
slachtoffer*

Hebron ligt midden in het zuidelijke gedeelte van de Westbank. Er zijn in Hebron slechts 600 kolonisten op een bevolking van een 150.000. Toch wordt de plaatselijke bevolking op alle mogelijke manieren geïntimideerd.

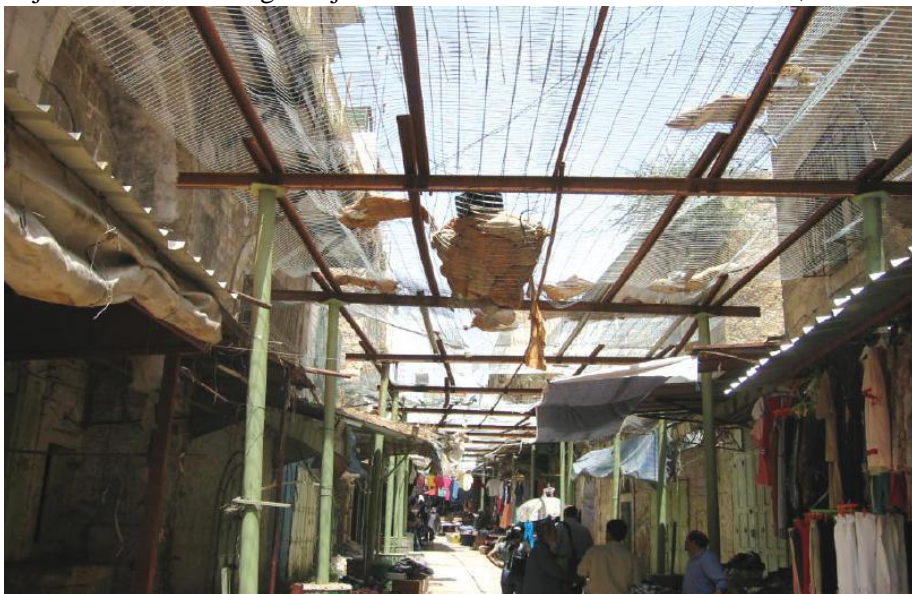
Sinds ongeveer 8 jaar zijn de winkels van de hoofdstraat van Hebron door joodse kolonisten en militairen dicht getimmerd en is het voor niet-joden verboden daar op straat te gaan. Als je het wel probeert dan kun je gearresteerd worden of zelfs neergeschoten.

De bovenkant van de appartementen van die straat wordt door joodse kolonisten bezet, uiteraard wordt daar niets voor betaald. De winkels van de hoofdstraat zijn dicht, maar er is nog wel een markt. Daar proberen de

---

⁷⁹ *Het Israëlisch-Palestijns conflict*, 20

joodse kolonisten ook een eind aan te maken. Vanuit hun hoge appartementen, hun Mitzpe (uitkijkpost) zoals ze dat zelf noemen, gooien ze met rotzooi, vuil water, glas en stenen naar beneden. Het heeft geen zin om je hierover te beklagen bij de Israëliische militairen. De bewoners,

praktisch als ze zijn, hebben kippen gaas gespannen om zich de overlast van de kolonisten te beschermen.

In het programma Warzone van Llink wordt op een indringende manier in beeld gebracht wat deze situatie voor de autochtone bewoners van Hebron betekent⁸⁰.

Een jongen van ongeveer 8 jaar vertelt dat hij door joodse kolonisten is aangevallen en dat hij twee keer door een militair is beschoten en licht gewond is geraakt. Zijn moeder spreekt haar jongen toe, dat hij niet moet provoceren en contact met kolonisten en militairen moet vermijden: ‘we kunnen niet winnen van tanks en helikopters’

Esther de interviewer legt een bezoek af aan een van de bewoners van de bewuste straat. Ze komt binnen en zegt:

- Waarom sluit de deur niet?

De kinderen wilden de deur sluiten om te slapen, maar dat mocht

---

⁸⁰ Zie www.uitzendinggemist.nl Warzone aflevering 16 12 2008

niet van de militairen. De kinderen luisterden niet en deden de deur dicht. Toen braken ze hem open en sindsdien kan hij niet meer dicht.

- We zagen net kolonisten op het dak; wat voor problemen hebben jullie met hen?

Veel problemen, omdat ze mij uit dit huis willen verdrijven. Omdat ik het huis niet wilde verkopen, dreigden ze de kinderen iets aan te doen. Mijn vrouw was toen

zwanger. Toen de bevalling begon, heb ik

een ambulance gebeld om haar naar het ziekenhuis te brengen. Ze lieten de ambulance niet komen en we mochten niet weg. Ze is op de vloer bevallen en het kind had de navelstreng om de nek. Vier uur later is het kind overleden. Toen hij dood was, mochten we met hem naar buiten. De kolonisten kwamen en zeiden: je kind is dood. Neem zoveel geld als je wilt, dan zorgen wij dat je naar een ander land kunt. Bij de volgende zwangerschap gooiden ze een traangasgranaat. Toen raakte ze de baby weer kwijt.

ze dreigden mijn kinderen iets aan te doen

Tijdens het korte interview zien we het gezicht van de moeder. Ze reageert nauwelijks en zit er half verdoofd bij.

Kort na het interview kreeg ze een nieuwe schok te verwerken. Joodse kolonisten staken haar huis in brand.

De reportage over Hebron eindigt met een scène op het dak.

Tijdens het interview dat hierboven werd weergegeven dachten jongens van ongeveer 12 jaar dat de camara's weg waren en begonnen met stenen en zand te gooien. Ik geef het gesprek op het dak verkort weer.

- Waarom gooien jullie met stenen?

In de Bijbel staat dat je respect hebben!

Waar staat dat?

- Volgens de tien geboden mag je anderen niet aanvallen.

Dat geldt alleen voor joden.

- Blijkbaar begrijp je de Bijbel niet zo goed.

Jij begrijpt de Bijbel niet goed.

- Houd op met stenen gooien!

Houd op met filmen!

- Ga weg als je niet gefilmd wilt worden!

Dit is mijn dak.

- Is dat jouw dak?

Heb je wel toestemming?

- Wat heeft dat ermee te maken?

Ga weg!

- Ik mag hier filmen.

Niet filmen!

- Hou op met stenen gooien!

Ik heb geen stenen gegooid!

- Soldaat bescherm me, ik ben Israëliësch!

Soldaat: *Ga van het dak af!*

- Bescherm me!

Waarom zou hij jou beschermen lelijk wijf?

- Soldaat doe je plicht. Jij moet hier toch de bevolking beschermen?

Soldaat: *Ik bescherm alleen de joden*

- Soldaat doe iets nu

Hou je kop nazi!

- Ach Kinderen!

Donder op, nazi!

De situatie wordt nu zo bedreigend dat Esther snel naar beneden gaat.

Als ze beneden is zegt ze half huilend tegen een Palestijnse: ik schaam mij zo; het spijt me!

De Palestijnse vrouw slaat haar arm om haar heen en zegt: dit is ons leven; rustig maar.

De tien geboden gelden alleen voor de joden.

Met andere woorden als er staat: *pleeg geen moord*, dan heeft dat alleen betrekking op je eigen volksgenoten. Daarbuiten is het wel toegestaan om iemand te doden.

Dat zegt een jongen van 12 jaar.

Het erge is echter, dat er een rabbijn is die hem dat heeft uitgelegd.

Het is hier dat ik van binnen ontplof.

Het jodendom ligt aan de oorsprong van heel veel beschaving. Ongeveer de helft van de wereldbevolking heeft een godsdienst die

teruggaat op wat er in dat kleine land Israël gebeurd is. Overal in de wereld vind je plaatsen als Bethlehem, Hebron, Nazareth en Bethel. Maar door de fundamentele discriminatie in de zionistische ideologie vindt een uitverkoop plaats van de waarden die voor velen, ook vele joden, onopgeefbaar zijn.

Soldaat:

*Ik bescherm alleen
de joden*

*Het erge is, dat
er een rabbijn is,
die hem dat heeft
uitgelegd*

wegblokkade Hebron

De hoofdstraat van Hebron, waar eens zo veel verkeer en handel was, is nu zonder leven. Er patrouilleren alleen Israëlische militairen en af en toe passeert er een militair voertuig. De straat is verboden gebied geworden voor niet-joden. Dringt het niet door tot de autoriteiten, dat hiermee een nieuwe variant is geschapen

van Slegs vir blankes en Für Juden verboten?

Mag Israël zich niet verdedigen?

Dr. Elisheva Ronen uit Ashkelon:

Wanneer je op straat loopt ben je je constant bewust van Gaza. Ik loop altijd aan de schaduwkant van gebouwen, want vanaf Gaza wordt er geschoten. Of je het nu wilt of niet, iedereen hier in Ashkelon is getraumatiseerd. Mijn lichaam begint te reageren wanneer het alarm gaat, ik heb het zelf niet meer onder controle. In mijn praktijk zie ik het leed in de gezinnen van dichtbij. Moeders die niet meer voor hun kinderen kunnen zorgen door de spanningen en de druk. Bij kinderen vanaf negen maanden zie je al de angst en de schrik in de ogen, wanneer een alarm afgaat. Kinderen van een jaar hebben last van slapeloze nachten, kinderen van zes jaar plassen in bed en zelfs jongeren van 15 jaar willen nog bij hun ouders in bed slapen. Kinderen durven niet meer naar de wc uit angst voor het alarm...⁸¹

Israël heeft het recht zichzelf te verdedigen.

Zelfmoordaanslagen en Qassamraketten, die afgevuurd worden op burgerdoelen, zijn moreel verwerpelijk, zoals het schieten van het Israëlische leger op ongewapende burgers eveneens moreel verwerpelijk is.

In 2002 ging Israël in Nablous zeer ver met zijn 'maatregelen van preventieve veiligheid'. Een journalist raakte in gesprek met een jongen (Zeid) van 11 jaar die vertelde dat hij met zijn vriend Mahmoud op straat was toen hij een Israëlische tank zag aankomen. Ze sloegen op de

---

⁸¹ *Israel aktueel*, april 2009, 9

vlucht. Hij keek achterom en zag hoe zijn vriend van 8 jaar geraakt werd. Hij rende verder en werd getroffen door twee schoten. Later hoorde hij dat zijn vriend was gestorven. Een man stapt naar de journalist toe en zegt: 'waar is de wereld als wij sterven? Afgelopen week werd een jongen van drie jaar doodgeschoten door het leger. Daarvoor werd een vrouw van 20 door een tank verpletterd. Een paar dagen geleden stierf Rami Al'Faqyeh, een jongen van 8 jaar, toen soldaten hem in het hart schoten. Mensen sterven hier voortdurend. Niemand ziet ze. Niemand vraagt naar ze. Wat doet de wereldgemeenschap? Waar is ze?'⁸²

Het bovengenoemde citaat is van 2002, in dat jaar kwamen 220 Israëliërs om door zelfmoordaanslagen. Het is terecht dat Israël in dat jaar harde maatregelen heeft getroffen om dit terrorisme te bestrijden. Maar is het juist als een staat terrorisme beantwoordt met eigen vormen van terrorisme?

In 2007 was het aantal slachtoffers van zelfmoordaanslagen in Israël gedaald tot 3⁸³.

Tot eind 2008 vielen er 15 dodelijke slachtoffers door Qassamraketten uit Gaza.

De operatie Cast Lead in Gaza van 2008/2009 heeft het volgende teweeggebracht:

1285 doden (van wie 280 kinderen),
4300 gewonden, 4036 verwoeste huizen, 11.514 beschadigde huizen, 100.000 ontheemden, 60 verwoeste politiebureaus, 28 openbare gebouwen verwoest, 30 moskeeën, 10 scholen, 3 gezondheidscentra, 5

Gaza 2008/2009

---

⁸² <http://www.cafearabica.com/nuke/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=99&mode=mode=thread&order=0&thold=0>

⁸³ <http://www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Palestinian+terror+since+2000/Suicide+and+Other+Bombing+Attacks+in+Israel+Since.htm>

mediacentra, 269 bedrijven, honderden hectares grond⁸⁴

Het is duidelijk dat met deze operatie de verhoudingen volledig zoek zijn. Tegenover één dode aan Israëlische kant staan 100 doden aan Palestijnse kant. Het roept associaties op met de beruchte bijbelse figuur Lamech (Gen 4:23,24), die zei:

Wie mij verwondt, die sla ik dood,
zelfs wie mij maar een striem toebrengt.
Kaïn wordt zevenmaal gewroken,
Lamech zevenenzeventigmaal.

Israël rechtvaardigt zijn meedogenloze optreden met het argument dat het gaat om zijn eigen veiligheid. Dit is echter niet altijd geloofwaardig.

Bij checkpoints wordt vrouwen bij wie de weeën al zijn begonnen, soms keihard doorgang geweigerd. Dit heeft geregeld fatale gevolgen. Sommige kinderen worden letterlijk op straat geboren.⁸⁵

Israël belemmert doorvoer van voedsel. Wat voor veiligheidsbelang is daarmee gediend?

Waarom worden medicijnen geweigerd door te laten? Vormen medicijnen een gevaar voor de veiligheid?

In de operatie Cast Lead zijn huizen vernietigd, bedrijfspanden, boomgaarden, enz. Waarom vormen Olijfbomen een gevaar voor de veiligheid? Waarom woonhuizen? Waarom cementfabrieken? Waarom waterbronnen? Waarom irrigatiesystemen?

---

⁸⁴ Zie *Soemoed* januari.februari 2009, pag 8 met verdere bronverwijzing.

⁸⁵ *een spiegel liegt niet*, 37

Israël is een buitengewoon gewelddadig land als we een vergelijking maken met andere landen. In Zuid Afrika was het een dieptepunt toen de politie in maart 1960 in Sharpeville het vuur opende op ongewapende demonstranten. Er vielen 69 doden.

Na 29 september 2000 tot eind vorig jaar werden er 4871 palestijnen (waarvan 953 minderjarigen) door Israëlische veiligheidsdiensten gedood. (tegenover 727 Israëlische burgers en 335 veiligheidsbeambten door Palestijnen)⁸⁶. De cijfers van de operatie Cast Lead zijn boven al genoemd. In vergelijking met het Zuid Afrika van de Apartheid is de huidige situatie in Israël veel gewelddadiger.

In het internationale verkeer weet Israël de beeldvorming te handhaven dat eerst een einde gemaakt moet worden aan het terrorisme. Pas als Israël veilig is, kan er onderhandeld worden. Hamas moet eerst Israël erkennen (1), alle wapengeweld uitbannen (2) en alle gesloten akkoorden met de PLO en Fatah aanvaarden (3).

*‘eerst moet er een
einde gemaakt
worden aan het
terrorisme’*

De feiten op een rij.

1. In 1988 heeft de PLO onder Arafat de bereidheid uitgesproken om Israël te aanvaarden binnen de grenzen van voor 1967. Hiermee gaf Arafat het recht op terugkeer van vluchtelingen uit 1948 op en de grond waarop ze gewoond hebben. Van het oorspronkelijke Palestina was dus op deze manier 22% over. Hamas is minder ver gegaan dan Fatah, maar heeft wel in 2003 en 2004 zich duidelijk uitgesproken voor een langdurig bestand binnen de grenzen van voor 1967.⁸⁷

2. Wat betreft de eis van Israël om het geweld af te zweren: dit is een eenzijdige claim; Israël is niet bereid haar doodseskaders te ontmantelen en evenmin zal Israël kolonisten ontwapenen.⁸⁸

3. Tenslotte heeft Israel bestaande akkoorden voortdurend in haar eigen voordeel geherinterpreteerd. Na Oslo 1993 ging Israël in een hogere

---

⁸⁶ <http://www.btselem.org/english/statistics/Casualties.asp>

⁸⁷ Catherine, *Gaza*, 32

⁸⁸ Fisk, *beschavingsoorlog*, 631

versnelling door met de nederzettingen op de Westbank..⁸⁹ Madrid 1991 eiste waarborgen, Oslo 1993 liet waarborgen vallen.

Terwijl resolutie 242 de terugtrekking van de Israëliëse troepen eiste uit de gebieden die waren veroverd, liet Oslo toe dat de Israëliërs zelf besloten uit welke stukjes van de overgebleven 22 procent van Palestina zij zich zouden terugtrekken... De Israëliërs besloten welke zones zij meteen aan de Palestijnen zouden 'geven' en over welke gebieden later nog gekibbeld zou worden.⁹⁰

In december van 1993 verklaarde Rabin dat hij afzag van terugtrekking uit de bezette gebieden. Het voortdurende uitstel van Israël was de belangrijkste oorzaak van het mislukken van Oslo (en door deze ontwikkeling kreeg Hamas opeens veel meer aanhang).⁹¹ In 1997 kregen een paar honderd joodse kolonisten 20% van Hebron. Op dat moment had Israël nog nergens aan voldaan. In Wye 1998 werden de Taba-akkoorden in twee fasen gesplitst, dit werd vervolgens in 1999 door Barak

ongedaan gemaakt. 'En vervolgens is er niet één akkoord nageleefd'⁹² Clinton ging tijdens zijn presidentschap overstag en verving de uitdrukking 'bezette gebieden' door 'betwiste gebieden'⁹³.

*niet terrorisme is
de kern van het
probleem,
maar de bezetting*

We willen hier niet zeggen dat het Palestijnse leiderschap brandschoon is. Het geweld in de Palestijnse gebieden is zorgwekkend. De verheerlijking van het martelaarschap is ziekelijk.

Onze hoofdstelling is echter dat Israël zijn draconische politiek niet kan rechtvaardigen met alleen een beroep op het waarborgen van zijn veiligheid. De bouw van de muur wordt voorgesteld als zo'n veiligheidsmaatregel. Een vraag: als dat gebied van de Westbank zo gevaarlijk is, waarom wonen er dan inmiddels ruim een half miljoen joodse kolonisten?

Jeff Halper, de oprichter van een organisatie tegen de vernietiging van huizen, vat goed samen wat de kern is van het probleem:

---

⁸⁹ Zie bijv. de film *The iron wall*

⁹⁰ Fisk, *beschavingsoorlog*, resp 587, 565.

⁹¹ Fisk, *beschavingsoorlog*, 548, 549.

⁹² Fisk, *beschavingsoorlog*, noot op 566, vgl. 607.

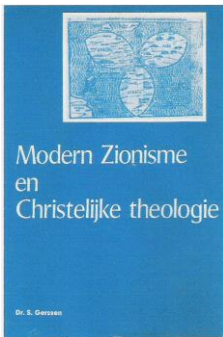
⁹³ Fisk, *beschavingsoorlog*, 591.

De Israëlische bezetting is niet een reactie op terrorisme of een middel tot zelfverdediging, maar een uitdrukking van een beleid van annexatie, dat onmiddellijk na de oorlog van 1967 begon. Het is de bezetting en haar rol in het verhinderen dat de Palestijnen hun recht op zelfbeschikking te verwezenlijken, die de bron van het conflict is, niet het Palestijnse verzet.⁹⁴

Kerk en Israël

Met deze kennis keer ik terug naar mijn oude boekenplank, waar ik de boeken over Kerk en Israël heb staan. Heb ik die boeken niet goed gelezen, of hebben al die auteurs die ik daar heb verzameld gezamenlijk een blinde vlek?

Ik blader opnieuw in het rapport van de Gereformeerde Kerken in Nederland van 1983 getiteld *Israël en de Palestijnen – een conflict van rechten*. Het was mijn leidraad over deze kwestie tot ongeveer 6 jaar geleden. Het leek mij altijd een evenwichtige brochure, maar nu ontdek ik dat er voornamelijk joodse bronnen gebruikt zijn voor het belangrijke hoofdstuk over de geschiedenis van het conflict tussen Israël en de Palestijnen.

Nog meer vragen roept het proefschrift van Sam Gerssen op met de titel *Modern Zionisme en christelijke theologie* (1978). Op een bevlogen manier spreekt hij over het ontstaan van de staat Israël als iets wonderlijks, ‘dat raakt aan het geheimenis van het handelen Gods in de geschiedenis’ (129) en over Israëls roeping en verkiezing (134). Israël is bestemd tot ‘voorpost van het Koninkrijk’ (132). Natuurlijk is er een spanning tussen het ‘reeds’ en het ‘nog niet’, enzovoorts. Voor een academisch proefschrift is het echter wel een blamage, dat er met geen woord gesproken over de Nakba, de catastrofe, zoals Palestijnen de gebeurtenissen van 1948, 1949 noemen. Het enige dat Gerssen noemt is dat de zionisten ‘al te optimistisch dachten over de mogelijkheden van een vruchtbare samenwerking’ (125).

Er zijn echter wel wat verzachtende omstandigheden voor de blinde vlek van Sam Gerssen.

---

⁹⁴ In *Een spiegel liegt niet*, 93

Allereerst is het van belang vast te stellen dat in de 20^e eeuw het O.T. en het jodendom als inspiratie voor het christelijk geloof opnieuw ontdekt is. Wat dat betreft is in het Nederlandse taalgebied een voortrekkersrol vervuld door K.H. Miskotte. Hij promoveerde in 1932 op een studie over joodse denkers onder de titel *Het wezen der joodsche religie*. In *Edda en Tora* 1938 maakte hij een vergelijking tussen het wezen van het jodendom en het heidendom. Wat het laatste betreft verwees hij nadrukkelijk naar het nazisme in Duitsland.

Deze stroming heeft er toe geleid dat men vond dat er in 1970 in de Nederlands Hervormde Kerk een rapport verscheen onder de titel *Israël – volk, land en staat*. Een dergelijke kerkelijke publicatie was wereldwijd een primeur. Ook werd er in de Kerkorde van de Nederlands Hervormde Kerk een apart artikel gemaakt over de verbondenheid van de Kerk met Israël. Het feit dat men in de christelijke wereld ging nadenken over de joodse wortels van het christelijk geloof is een positieve ontwikkeling. Het christelijk geloof is erdoor verrijkt en het jodendom kreeg meer erkenning in de westerse wereld.

*een academisch
proefschrift over
zionisme zonder een
woord over de Nakba*

De tweede verzachtende omstandigheid voor de eenzijdigheid van het proefschrift van Gerssen is dat er tegenwoordig in de media veel meer negatieve berichtgeving over Israël is.

Mijn boekenplank laat ik voor wat het is.

De tijd heeft namelijk niet stil gestaan.

In 2004 verwoordde Bernhard Reitsma scherp de problematische positie van Palestijnse christenen.

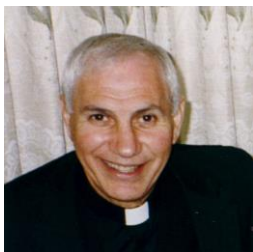
Hoe leg je als Palestijns christen uit, dat het boek van de vijand, waarmee deze een goddelijk gesteunde claim op het land legt, jouw heilige boek is?

Hoe kun je volhouden dat je verbonden bent met Israël en het Jodendom, terwijl de staat Israël tegelijkertijd je vijand is?⁹⁵

Gelukkig worden er initiatieven genomen om de fragiele positie van de Palestijnse christenen te versterken.

---

⁹⁵*In de klem – christenen tussen Israël en Islam*, Soteria 2004/2

In 1989 nam de Palestijnse christen Naim Ateek het initiatief tot het beleggen van een conferentie, waarvan het programma door lokale kerken werd vastgesteld. In 1990 vond de conferentie plaats, de eerste van wat later de Sabeelconferenties is gaan heten. In Sabeel voelt men zich geroepen om concreet te maken wat het betekent om Christus na te volgen. Het betekent volgens Sabeel: opkomen voor onderdrukten, werken aan gerechtigheid en het organiseren van activiteiten. Dit alles versterkt de lokale christelijke gemeenschappen.

In augustus 2006 spraken 4 kerkleiders in Jeruzalem zich uit tegen **christelijk zionisme**.

Wij verwerpen de leer van het christelijke zionisme, die eenzijdige inbeslagname van grond rechtvaardigt, racisme bevordert, Palestijnen doet wegwijnen en een voortdurende oorlog oproept. In plaats daarvan moeten christenen het evangelie van universele liefde, verlossing en verzoening verkondigen, zoals Jezus Christus het ons heeft geleerd. In plaats van een boodschap van doem en Armageddon te brengen, roepen wij iedereen op om zich los te maken uit de ideologieën van militarisme en bezetting.⁹⁶

*christelijk
zionisme
bevordert
racisme*

In april 2008 nam de generale synode van de PKN een rapport aan over het Israëliisch-Palestijns conflict. Het samenstellen van een dergelijk rapport is geen sinecure. Een kerkelijk rapport is niet in het luchtledige geschreven, maar moet rekening houden met verdeeldheid in de achterban (bezoekers van Sabeelconferenties en christenen voor Israël) en in dit geval met een kerkordeartikel dat spreekt over ‘onopgeefbare verbondenheid met het volk

---

⁹⁶ samenstelling en vrije vertaling van twee artikelen, zie

<http://www.sabeel.org/pdfs/THE%20JERUSALEM%20DECLARATION%20ON%20CHRISTIAN%20ZIONISM.doc>

De journaliste Victoria Clark inventariseerde de rol die eindtijdverwachting speelt in het christelijke zionisme van de VS. In *De verwoesting van Palestina*, staat een samenvattend artikel (302-309)

Gershom Gorenberg maakte in *The end of Days* (Oxford 2000) een lezenswaardige documentatie over eindtijdverwachting met betrekking tot de tempelberg.

Zie verder mijn *Vijf voor twaalf*, Soteria 2005/2 down te loaden op www.jartvoortman.be onder ‘artikelen’.

Israël'. Hoe kan men in een dergelijk geval eenzijdigheden en aan de andere kant nietszeggende algemeenheden vermijden? De samenstellers hebben als rode draad in hun benadering gekozen: verbondenheid met het volk Israël en anderzijds verbondenheid met de Palestijnse kerk. Wat goed en verkeerd is in Israël wordt niet bepaald door een specifiek theologisch concept, maar door het internationaal recht. De relevante VN-resoluties die in het rapport worden aangehaald, zijn duidelijk genoeg. Afgezien van een aantal fundamentele eenzijdigheden⁹⁷ is dit rapport het maximaal haalbare binnen de concrete kerkelijke context.

Evangelische steun voor Israël

Een kort artikel in CV Koers van Arie Kok, hoofdredacteur van het programmabladd van de Evangelische Omroep, geeft goed weer hoe in evangelische kring over Israël wordt gedacht. De titel van zijn stuk is *Israël verdient onze steun*.⁹⁸

Arie Kok:
Israël verdient onze steun

Kok begint met vast te stellen dat het enthousiasme om achter Israël te staan aan het tanen is. Er komen soms slechte berichten binnen over wat de staat Israël doet en dat heeft invloed.

Om onze houding te bepalen, zegt Kok, moeten we terug naar ons uitgangspunt en dat is de Bijbel, waarin staat dat God Abraham riep. Bij die roeping werden door God geen voorwaarden gesteld. 'God kiest eenzijdig voor Abraham, zonder dat Hij goed gedrag of andere tegenprestaties vraagt.' De Bijbelse geschiedenis is een geschiedenis van ups en downs, van geloofsafval en terugkeer naar God. Maar nergens lezen we in de Bijbel dat God zijn verbond opzegt.

---

⁹⁷ In de historisch paragraaf wordt alleen gesproken over een vluchtelingenstroom die op gang is gekomen in 1948, maar niet over een door Israël geplande etnische zuivering. (9) Het rapport zwijgt over de duizenden politieke gevangenen en de veelvuldig voorkomende praktijk van marteling, vernedering en isolatie. Verder neemt het rapport aan dat de Israëliëse regering werk gaat maken van discriminatie (14) – ik geloof er niets van. Oslo 1993 was voor de Palestijnse Autoriteit in de praktijk een fopspeen – ik begrijp dat je zo iets niet in een kerkelijk rapport kunt zeggen (15).

⁹⁸ CV-Koers juni 2008, 22,23.

In de diaspora maakt het joodse volk moeilijke tijden door, totdat 'in 1948 de staat Israël wordt uitgeroepen. Met steun van de VN, maar de Arabische wereld is tegen en blijft tegen. Waarom? Vanwaar die obsessie? Zou het iets te maken kunnen hebben met de belofte van God, die altijd met zijn volk is meegegaan?'

Conclusie van Kok: ook al roept de wijze van handelen van Israël bij ons soms vragen op, 'Israël verdient onze steun. Niet vanwege goed gedrag, maar omdat God voor hen gekozen heeft'.

Het eerste wat we kunnen opmerken is dat bepaalde zaken, die we hierboven uitgebreid aan de orde hebben gesteld, blijkbaar toch niet echt zijn overgekomen. In het begin van zijn artikel spreekt Kok over 'vermeende wandaden in de bezette gebieden. Blijkbaar hebben de propagandamachines hun werk gedaan.' Veel evangelische christenen zijn slecht geïnformeerd over Israël, of liever: ze willen bepaalde dingen niet weten.

Het tweede dat opvalt is een merkwaardige dubbelheid in het verhaal: natuurlijk doet Israël dingen fout, maar.... Deze houding wordt verklaard als we begrijpen dat uiteindelijk het theologische argument de doorslag geeft. De joden zijn Gods volk, God staat achter Israël, daarom moeten wij ook achter Israël staan.

Deze argumentatie is duidelijk en logisch. Ik vrees daarom dat we met zwaar geschut zullen moeten komen om deze logica te bestrijden.

'God staat achter Israël' is dat een Bijbelse uitspraak?

Akkoord, laten we nagaan hoe in de Bijbel God achter Israël staat.

Reeds in het begin, in de woestijnperiode, heeft God besloten om zijn volk te verdelgen. Uiteindelijk laat hij zich door Mozes overhalen (Num 14:11-20).

De profeet Amos is in de Bijbel de profeet, die in de achtste eeuw de onmenselijke verschillen tussen arm en rijk aanklaagt. Hij zegt (3:2):

uit alle volken op aarde heb ik jullie uitgekozen. Daarom zal ik jullie voor al je wandaden straffen.

In het boek Jeremia zegt God herhaaldelijk: Ik stuur het zwaard, de honger en de pest op hen af (Jer 24:10) en inderdaad het komt op het nippertje toch nog goed als er staat dat God met een heksenketel van stemmen in zijn binnenste uitroept (31:20):

Is Efraïm niet mijn oogappel? Als zijn beeld in mij oprijst, dan raak ik diep bewogen. Ik zal mij toch over hem ontfermen.

Nergens kan het volk van God zich beroepen op het feit dat ze door God uitverkoren zijn. We kunnen – sterker nog – zeggen dat het beroep op afkomst een vervalsing is van de godsdienst.

Biedt het een voordeel om nageslacht van Abraham te zijn? Helemaal in het begin van het N.T. is het Johannes de dooper, die de eigendunk ziet van de Farizeeën, die zich door hem willen laten dopen. Hij zegt: beeld je niet in dat je een nakomeling bent van Abraham, want de bijl ligt aan de wortel van de boom (Mat 3:9,10). Dit motief herhaalt zich in Johannes 8, waar het getuigenis van Jezus staat tegenover het nakomeling zijn van Abraham, waar Jezus' tijdgenoten zich op beroepen (8:33 en 39)⁹⁹.

het beroep op afkomst is een vervalsing van de godsdienst

In het bredere verband van de Bijbel zien we dat de aanwezigheid van de tempel, of de ark, of een bepaald ritueel, nooit een garantie vormen in het leven met God. God werkt niet *ex opere operato*.

Het boek Samuel wordt de Ark van het verbond buitgemaakt in de verwachting dat het zou helpen in de confrontatie met de vijand. Dat bleek niet op te gaan (1 Sam 4-6).

Jeremia geeft een treffende beschrijving van de bezoekers van de tempel die in hun nette kleren dachten: de tempel van de Heer, de tempel van de Heer.

Het commentaar van Jeremia is:

Als jullie werkelijk je leven beteren..., vreemdelingen, wezen en weduwen niet onderdrukken, geen onschuldig bloed vergieten, **dan** mogen jullie in het land blijven wonen (Jeremia 7:4-7)

De priesters in de 8^e eeuw waren gebrand op hun bonussen en hadden als mantra *de Heer is in ons midden* – het antwoord van de profeet Micha is een nachtmerrie: hij ziet een ruïne van de tempelberg, die door wildgroei wordt overwoekerd (Micha 3:11,12)

In het N.T. zijn het de christenen uit Korinthe, die menen dat de doop een soort garantie is in hun leven – Paulus heeft voor hen weinig troostrijke woorden (1 Kor 10).

Het reciteren van de tien geboden (Psalm 50:16), ja, zelfs het hebben van de juiste geloofsbelijdenis (Jak 2:19), het is geen waarborg tegenover God. Alleen onze daden tellen en de motieven waarmee wij leven.

---

⁹⁹ Vergelijk verder 2 Cor 11:22 en Gal 3:29.

Het is naar mijn overtuiging onbijbels en zeker onprofetisch om onvoorwaardelijk te zeggen: God staat achter Israël.

Joodse kolonisten zeggen zonder scrupules: wij zijn nakomelingen van Abraham. Dit land is voor ons bestemd. Ze gaan daarbij voorbij aan het fundamentele gegeven in de Tora, dat het land dat gegeven is een geschenk is. En dat geschenk kan ook verspeeld worden (Deutr 28). De ballingschap en de latere diaspora zijn daar het bewijs van.

*in de
Tora is
het land
een
geschenk*

Er is in dit opzicht dus niets te claimen.

Als een joodse kolonist zegt *dit land is van ons*, dan is het beste antwoord een vraag: waarom waren jullie meer dan 18 eeuwen in ballingschap? Waarom komen we nergens bij de bijbelse profeten Jeremia en Ezechiël dat onvoorwaardelijke geloof tegen, dat ze zeggen: *dit land is van ons*? Het gedachtegoed van de joodse kolonisten staat dichter bij de valse profeten, dan bij de bijbelse profeten.¹⁰⁰

Hij zal moeten erkennen dat de spreuk *dit land is van ons* dichter staat bij de heidense *Blut-und-Boden-gedachte* dan bij de Tenach.

Er is een treffende overeenkomst tussen Jezus' tijd en onze tijd. Er zijn momenteel in Israël maar weinig joden die Palestijnse vrienden hebben. Op steeds meer plaatsen in het land verschijnen hekken en prikkeldraad om joden en Arabische Israëliërs van elkaar te scheiden. De Israëlische staat geeft er dikke subsidies voor.

In Jezus' tijd gingen joden niet om met Sameritanen. De Sameritanen woonden in Jezus' tijd in het noordelijke deel van het gebied dat wij nu de West Bank noemen.

In het verhaal van de barmhartige Samaritaan in Lucas 10 legt Jezus het getheoretiseer van de toenmalige schriftgeleerden bloot. Tussen de regels door verwijst hij openlijk naar de wijdverspreide vreemdelingenhaat die er in zijn tijd was.

---

¹⁰⁰ Bijvoorbeeld Chananja in Jeremia 28:1-11, zie verder www.jartvoortman.be lespakket over profeten onder 3^e en 4^e leerjaar.

In Johannes 4 lezen we dat Jezus door het land van de Samaritanen loopt en een gesprek aanknoopt met een Samaritaanse vrouw. Jezus deed niet aan racisme. Jezus blijkt precies te weten hoe haar leven in elkaar zit. De vrouw is verwonderd en ontroerd en komt tot geloof. Ze stelt ook een vraag. Waar moet je aanbidden? Hier bij de berg Gerizim of in Jeruzalem? Het is een voorbeeld van de theologische kwesties die, in wat voor geloofsgemeenschap ook, maar niet opgelost willen worden. Het antwoord van Jezus is: God zoekt bidders in geest en in waarheid (4:24). Vanuit Samaria opent Jezus het venster naar de wereld. De redding komt bij de joden vandaan(4:22), maar uiteindelijk is de boodschap universeel.

*Jezus deed
niet aan
racisme.*

Het landschap waar Jezus eens gelopen heeft wordt in onze tijd ontsierd door een hoge lelijke muur en een brede zone van prikkeldraad. Hoe zou Jezus het vinden, zoals het land er nu bij ligt? Er is een passage in de evangeliën (Luk 19:41-43 en Marc 13:1,2), waarin Jezus vanuit de Olijfberg uitkijkt over de tempelberg. Zijn leerlingen zijn verrukt: moet je zien, hoe prachtig! Dan ziet Jezus in zijn gedachten de verwoesting die over die plek zal komen en moet hij huilen.

Het huidige Israël wordt verscheurd door een muur. Het land wordt ontwijd door diefstal van grond en vernietiging van huizen. Er wordt geschoten op weerloze burgers en er wordt geroepen om wraak.

De aarde treurt en kwijnt weg om haar bewoners.

Ze hebben de voorschriften overteden
zijn eeuwige verbond verbroken.

Alle blijdschap is gesmoord;
het land is een grote woestenij.¹⁰¹

De grootste controverse in het denken over Kerk en Israël is de vraag of de Kerk in de plaats van Israël is gekomen. We noemen dit de **vervangingstheologie**. Vanuit de herontdekking van de betekenis van het jodendom voor het christelijk geloof zijn theologen hierover anders gaan denken. Ze voelen zich gesterkt door uitspraken van Paulus, die zegt dat God zijn volk niet heeft verstoten, maar verder gaat met het joodse volk (Rom 9:6; 11:1, 25-36). Niet tot ieders tevredenheid wordt dit wel de **twee-wegen-leer** genoemd.

---

¹⁰¹ naar Jesaja 24:1-13

We kunnen hier niet uitgebreid op ingaan¹⁰². In absolute zin zijn beide theorieën ontoereikend, vooral omdat ze menen te kunnen invullen wat alleen aan God toekomt. Is het niet zo dat onze identificaties van wie aan Gods kant staan en hoe God werkt, altijd bij nader inzien blijken te kort te schieten en bijgesteld te moeten worden?

De hoofdzaak van mijn betoog is: joden kunnen niet zeggen: wij zijn Gods volk; dit is ons land en daarmee hun misdaden legitimeren.

Wee degenen die zich huis na huis toe-eigenen,
die akker na akker samenvoegen,
tot er voor niemand meer ruimte is
en zij alleen het land bewonen.
Jesaja 5:8

Willen ze een veld? Zij roven het!
Willen ze een huis? Ze nemen het!
Ze maken zich meester van huizen en hun bezitters, van mensen en hun eigendom.
Daarom – dit zegt de Heer: Over dit volk zal ik onheil brengen....
Micha 2:2,3

Er is een krachtig profetisch woord bij Hosea, waarin God zegt: *Ik zal mijn volk noemen niet-mijn-volk* (Hosea 1:9). Gods beloften kunnen ophouden te bestaan.

Dezelfde tekst uit Hosea wordt aangehaald in Rom 9:24-26 en 1 Petr 2:10 en toegepast op de kerk als het nieuwe volk van God.

Er is echter geen spoor van pretentie in deze teksten.

Want Petrus weet: het oordeel begint bij het huis van God (1 Petr 4:17).

Christenen moeten zachtmoedig en respectvol zijn jegens buitenstaanders en hun geweten zuiver houden (1 Petr 3:16).

*joden kunnen niet
zeggen:
wij zijn
Gods volk;
dit is ons land
en daarmee hun
misdaden legitimeren*

---

¹⁰² Simon Schoon gaat er wel uitgebreid op in *Christelijke presentie in de Joodse staat*, Kok Kampen 1983, 169-188.

Als joden of christenen zeggen dat ze het volk van God zijn, mogen ze dat alleen maar zeggen in het besef dat ze die rechten de volgende dag kunnen verspelen.

Het gedachtegoed van joodse kolonisten is in diepste wezen niet religieus, maar nationalistisch en kolonialistisch

De theologie van Karl Barth ontstond na de kaalslag van de 1^e WO. De Duitsers hadden *Gott mit uns* op hun gespen staan; in alle Europaese talen werd in kerken gebeden dat God de soldaten bij wilden staan. Meer dan 9 miljoen soldaten kwamen om en achteraf wist niemand meer waar de oorlog over ging. Om het eenvoudig te formuleren was Karl Barths stellingname de volgende: we hebben genoeg gezien wat nationalisme en afgodendienst voortbrengt. Laten we nu

opnieuw naar de Bijbel luisteren.

Karl Barth is een van de eersten geweest in geschiedenis van de theologie, die een verbinding heeft gemaakt tussen orthodoxie en godsdienstkritiek Zijn meest bekende spreuk was *Religion ist Unglaube*. Mogelijk was deze godsdienstkritiek en het doorzien van de funeste verbinding tussen geloof en nationalisme zijn belangrijkste bijdrage aan de theologie van de 20^e eeuw. Het gedachtegoed van joodse kolonisten is in diepste wezen niet religieus, maar nationalistisch en kolonialistisch. Wat een ander voelt bij hun gedrag is voor hen niet van belang. Het is de taak van de theologie om het onethische en fundamenteel racistische in hun denkwereld te ontmaskeren. Alle fundamentele waarden van het jodendom, worden door deze ideologie om zeep gebracht.

Nog eenmaal: is het niet mogelijk de terugkeer van de Joden naar Israël te zien als een vervulling van Bijbelse profetieën? Er zit toch een duidelijke lijn in: Profeten in het O.T. kondigen aan dat er een ballingschap zal zijn en dat later het volk weer terug zal keren naar het land. Na het jaar 70 volgde de tweede verstrooiing (diaspora) en na ruim 18 eeuwen keren de joden terug en herleeft hun taal.

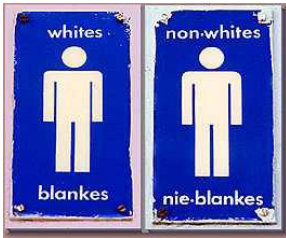
Er zit inderdaad een duidelijke lijn in, maar alles verandert als we moeten vaststellen dat die staat Israël tot stand gekomen is door misdaden tegen de menselijkheid. Naar de normen van onze tijd zouden David ben Goerion voor een tribunaal in Den Haag moeten verschijnen. Hetzelfde geldt voor de charmante Moshe Dayan. En zo kunnen we nog doorgaan.

Joodse kolonisten storten puin op akkers van Palestijnen, pikken hun land in, versperren wegen, rooien hun bomen, vernietigen hun oogsten, intimideren hun kinderen. Ze zeggen tegen de autochtone bevolking: het land is van ons.

In dat verband is het spreken over onvoorwaardelijke steun voor Israël een vorm van Gods naam ijdel gebruiken.

wat te doen?

Uit het bovenstaande is gebleken dat de staat Israël gelijkenis vertoont met landen, die in Europa niet zo goed bekend staan.

Israël lijkt op het *Zuid Afrika* ten tijde van de apartheid. Even consequent als ten tijde van de apartheid wil men Arabische burgers uitsluiten van gelijke rechten. En even bang is men voor gelijkwaardigheid. Men is er zeker van dat als de joodse meerderheid verloren gaat, dat dan de grote vergelding zal komen. Israël bouwt muren van beton en hekken van prikkeldraad,

als teken van onderdrukking, maar ook als teken van angst. Men gelooft niet dat het mogelijk is dat joden en arabieren vreedzaam samenleven. Israël lijkt op *Turkije*, dat kandidaat lidmaat is van de Europese Unie en een groot taboe heeft rond de misdaden die zijn gepleegd bij het begin van de Turkse staat (de genocide op de Armeniërs). Israël is geen kandidaat-lid van de EU, maar heeft wel een associatieverdrag met Europa sinds 1995¹⁰³. Israël lijkt op *China* dat in Tibet een Chinese meerderheid heeft gecreëerd om vervolgens de autochtone bevolking nog verder te marginaliseren. Gebruik makend van het politieke vacuüm heeft Israël rond de jaarwisseling van 2008-2009 meer dan 1300 slachtoffers gemaakt. Vele ongewapende burgers werden willekeurig gedood. Qua geweld roept het in herinnering de verschrikkingen die in de jaren 90 in *de Balkan* hebben plaats gevonden. Moeten de politieke verantwoordelijken aangeklaagd

In de huidige context is het spreken over onvoorwaardelijke steun voor Israël een vorm van Gods naam ijdel gebruiken

worden wegens oorlogsmisdaden? Europa heeft zelfs niet de moed om een onderzoek te claimen.

*Europa heeft zelfs
niet de moed om een
onderzoek te
claimen.*

Het aantal VN resoluties tegen Israël is enorm.

Tot nog toe negeert Israël de resoluties die niet passen in haar strategie.

- *Palestijnse vluchtelingen hebben*

het recht op terugkeer, op grond van de Conventies van Genève;

- *Israël dient zich terug te trekken uit bezet gebied, d.w.z. de Gaza-strook, de Westelijke Jordaanoever, inclusief Oost-Jeruzalem; voor wat betreft de grens tussen Israëlisch en Palestijns gebied wordt daarbij de feitelijke grens die ontstond met de wapenstilstand van 1949, als uitgangspunt genomen;*

- *De Israëlische nederzettingen in genoemde bezette gebieden zijn illegaal;*

- *Eenzijdige acties van Israël om de status van Jeruzalem te veranderen zijn illegaal en ongeldig;*

- *Schendingen van mensenrechten in de bezette gebieden zijn strijdig met internationale recht;*

- *De 'afscheidingsbarrière' is, althans voor zover deze is/wordt gebouwd binnen de bezette gebieden, onrechtvaardig en illegaal en dient ontmanteld te worden*¹⁰⁴.

Israël zal de mening van de internationale gemeenschap moeten gaan respecteren.

Op het ogenblik is het de internationale gemeenschap die de prijs betaalt van de oorlogen die Israël uitvecht.

Europa geeft geld voor een haven in Gaza. Israël bombardeert de haven. Voor de meest recente vernietigingen in Gaza evenzeer.

Met de ontruiming van Gaza in 2005 en het vertrek van 8000 kolonisten heeft Israël naar de wereldopinie geluisterd. Maar wat betekent deze maatregel als elders de nederzettingen worden uitgebreid en als mensen uit dorpen in de Negev als gevolg van deze maatregel worden gedeporteerd om plaats te maken voor nieuwe joodse kolonies? Hoe moet de Westbank met meer dan 500.000 kolonisten ooit ontruimd worden? Waarom gaat men

---

¹⁰⁴ de opsomming is van het rapport *Het Israëlisch-Palestijns conflict*

tegelijktijd door met het bouwen van een muur en het afgrenzelen van de bezette gebieden?

De sleutel tot de oplossing van het conflict tussen Israël en de Palestijnen ligt bij de internationale gemeenschap. Palestijnen zijn in veel opzichten monddood gemaakt. Hoe ze ook in opstand komen, het zal met harde hand de kop ingedrukt worden.

Het is belangrijk dat in de internationale gemeenschap de roep om een boycot van Israël sterker wordt, en dan niet enkel een economische boycot, maar ook een politieke en culturele boycot. Israël schendt het oorlogsrecht door de roekeloze manier waarop het burgerslachtoffers maakt en moet daarom vallen onder internationaal wapenembargo. Het zal pijnlijk overkomen als de internationale gemeenschap op economisch, militair, cultureel en politiek vlak geen zaken meer wil doen met Israël.

Israël's tactiek van het creëren van voldongen feiten heeft gewerkt. In de huidige context is het eigenlijk niet meer reëel om te spreken van een twee-

KOOP GEEN VRUCHTEN VAN BEZETTING

EN VERMIJD VOLGENDE MERKEN OP UW BOODSCHAPPENLIJSTE VOOR RECHTVAARDIGHEID:

ACHVA: olijvenproducten (olijven, halva) **BEIGEL & BEIGEL:** olijven, zaden en **CAMEL:** karamellencaramel, chocolade, melk, cornflakes & pompoenzaaiers **DANA:** versnutteten & baby-melk **HASAR:** opgeboden, chocolade **HOLLAND:** vialen, haring **JAFFA:** citrusvruchten, fruitappelen **JORDAN RIVER:** dadel **ODEM:** vrucht, koolen, vriesgoed **SABRA SALADS:** mediterrane salades, hummus en **TIRALL:** vegetarische hapjes, schietbollen **YARDEN:** rode en witte wijn uit de Galil-Hoogvlakte

Elk levenselijk product dat het verdunde wettelijk heeft de bezetting van de Palestijnse gebieden in Israël, waardoor de Palestijnse economie wordt gezwakt.

Producten met deze logo's zijn niet toegestaan

© 2008 Vrijhandel.nl. Alle rechten voorbehouden. Het is niet toegestaan deze afbeelding te kopiëren of te verspreiden.

staten-oplossing. Daarom komt er bij Palestijnen en sommige Israëliërs steeds meer de gedachte op om te strijden voor één seculiere staat, waarin alle burgers gelijke rechten hebben.

Op het ogenblik kan de situatie in Israël er vrij hopeloos uitzien.

Voor de verkiezingen roepen spreekkoren: *Dood aan de arabieren!*

In beschaafde landen kom je voor zulke uitspraken achter de tralies.

Openlijk wordt in de Israëlische politiek gesproken over ‘de demografische kwestie’ en ‘de transfer’. Het laatste is een verhullend woord voor een misdaad tegen de menselijkheid: etnische zuivering.

Israël heeft de bezette gebieden in een wurggreep gekregen. Alles is onder haar controle: grenzen, wegen, grond, water en financiën. Gaza is ingesloten door een geëlektrificeerd hek en de Westbank door een muur. Een van de hoopvolle lessen uit de geschiedenis is echter: leugens kunnen niet altijd blijven bestaan. De wandaden van de Israëlische staat zullen eens doordringen tot alle geschoolde mensen van deze wereld.

*de muur rond de
Westbank is een
symbool van
onderdrukking en een
teken van angst*

Die muur, die in aanbouw is, is een symbool van onderdrukking en een teken van angst. Van veel dictators is bekend dat ze een obsessieve angst hadden zelf vermoord te worden. De joodse Israëliërs geloven in diepste wezen niet, dat het mogelijk is om in vrede samen te leven met niet-joden. Ten tijde van

de apartheid geloofden vele blanken dat ze levend gevild zouden worden als ze hun macht zouden delen met zwarten. Diezelfde blanken zijn nu verheugd dat ze een nieuwe samenleving zien ontstaan en dat de verstikking van de apartheid verleden tijd is.

We weten uit het verleden: die muren van onderdrukking – eens zal er een tijd komen, dat de macht achter die muren verbreekt. Eens zullen de politici die die muren gebouwd hebben hun geloofwaardigheid volledig kwijt raken. Eens zullen er televisiebeelden zijn van Palestijnen die met breekhamers gaten slaan in die muur. En niemand zal hen tegenhouden.

Wat moet er gebeuren?

- Israël moet net als alle andere beschaafde landen een grondwet aannemen waarin staat dat alle burgers voor de wet gelijk zijn.

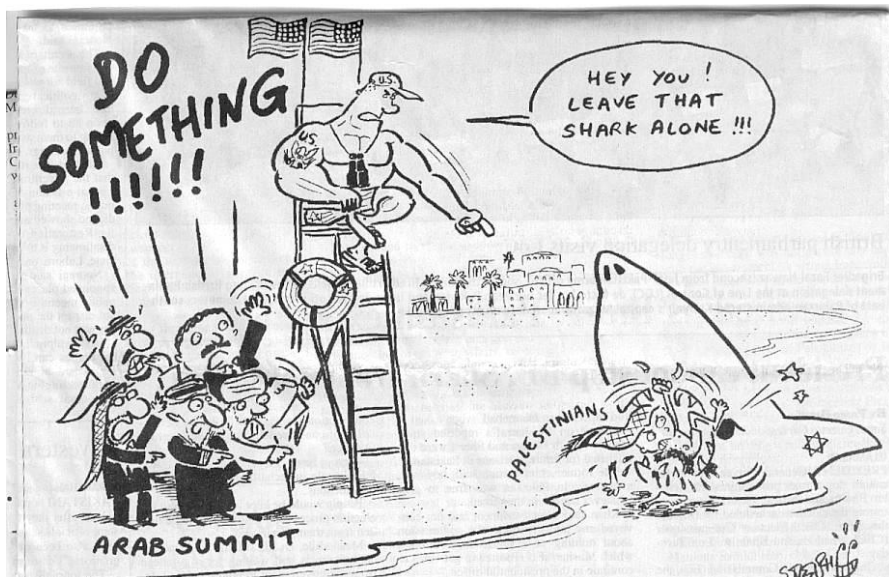
Discriminatie op het gebied van huisvesting, nutsvoorzieningen, werk, enz. dient te stoppen

- Israël moet stoppen met de rigoureuze afsluiting van de bezette gebieden. Jeruzalem moet opnieuw opengesteld worden voor bewoners van de Westbank.
- Israël moet de schuld erkennen die het op zich heeft geladen door de verdrijving van Palestijnen en de vernieling van hun bezittingen.
- Israël moet op basis van gelijkwaardigheid overleggen met Palestijnse organisaties en gezamenlijk oplossingen formuleren.

Er zal nog veel internationale druk nodig zijn, voordat we op dat punt zijn angekommen.

Buizingen, april 2009

Jart Voortman

literatuur

- Susan Nathan, *De andere kant van Israël*, Archipel Antwerpen 2008
- Lucas Catherine, *Palestina – De laatste kolonie?*, EPO Berchem 2002
- Ilan Pappé, *De etnische zuivering van Palestina*, Davidsfonds Leuven 2008
- Het Israëlisch-Palestijns conflict*, synoderapport PKN, Utrecht april 2008
- Riet Bons-Storm, *Vertel onze verhalen verder*, Narratio Gorinchem, 2008
- Els van Diggele, *Heilige ruzies. Christenen in Israël*, Athenaeum e.a., 2007
- Anja Meulenbelt (red.), *Een spiegel liegt niet*, Bulaaq Amsterdam 2002
- Catherine, Ducal, *Gaza, geschiedenis van een Palestijnse tragedie*, EPO Berchem, 2009
- Tineke Bennema, *de last van Khalil*, Van Gennep Amsterdam
- Arjan El Fassed, *Niet iedereen kan stenen gooien*, Nieuwland 2008
- Robert Fisk, *De grote beschavingsoorlog*, Anthos/Standaard, 2005
- Joris Luyendijk, *Het zijn net mensen*,
- Robert Soeterik (red.), *De verwoesting van Palestina*, Palestina Publikaties, 2008
- Jeff Halper, *An Israeli in Palestine*, Pluto Press 2008
- The humanitarian impact on Palestinians of Israeli settlements and other infrastructure in the West Bank* UN report 2007
- Stephen Sizer, *Christian Zionism*, Inter Varsity Press 2004

films

- The Iron Wall*, Mohammed Alatar, 2006, 58 min (met indringende beelden van de muur, Hebron, vernielingen, enz.)
- Promises*, regie B. Goldberg 2000, 104 min (portret van 9-13-jarigen in Jeruzalem en de Westbank, dus ook geschikt voor kinderen)
- Death in Gaza*, James Miller†, 2006 (de regisseur wordt aan het eind van de film met een witte vlag in de hand door een Israëlische soldaat doodgeschoten)

websites

- www.eajg.nl (website van Een ander joods geluid)
- www.driesvanagt.nl (website van ex-ministerpresident van het CDA)
- www.werkgroepkeerpunt.nl (christelijke organisatie)
- www.metafloor.nl (Meta Floor is uitgezonden door Kerk in Actie)
- www.ochaopt.org (VN-organisatie)
- www.btselem.org (Israëlische mensenrechtenorganisatie)
- www.zochrot.org (website over verdwenen Palestijnse dorpen)
- www.passia.org (Palestijnse website)

www.palestineremembered.com (Palestijnse website)
www.sabeel.org (organisatie van Palestijnse christenen)

inhoud

gebouwen die vernield worden	1
gestolen land	7
achtergronden	11
de invloed van het leger	17
Israël als rechtsstaat	20
discriminatie	24
de fragmentatie van de bezette gebieden	27
‘de waarheid ligt in het midden’	33
Mag Israël zich niet verdedigen?	39
Kerk en Israël	44
Evangelische steun voor Israël	47
wat te doen?	54

